Бани одам аъзои якдигаранд!

Овози тоҷик

آواز تاجیک

Рӯзнома аз соли 1924 мебарояд

Номҳои пешинаи рӯзнома: «Овози тоҷики камбағал» (соли 1924), «Овози тоҷик» (солҳои 1924-1931), «Ҳақиқати Ўзбекистон» (солҳои 1931-1940), «Ўзбекистони сурх» (солҳои 1950-1964), «Ҳақиқати Ўзбекистон» (солҳои 1964-1991).

РӮЗНОМАИ КЕНГАШИ ОЛИЙ МАҶЛИС ВА ДЕВОНИ ВАЗИРОНИ ҶУМҲУРИЯТИ ЎЗБЕКИСТОН

17 декабри соли 2003. Чоршанбе № 96 (12939)

Дар фурӯш нархи озод. Рӯзнома соати 19.30 имзо гардид.

Боз дар бораи грипп

ТОШКАНД. (Мухбири ЎзА А. ИВАНОВА хабар медиҳад). ***Бинобар маълумоти Созмони умумиҷаҳонии ҳифзи сиҳҳат ва расонаҳои ахбори оммавӣ ба аҳолии сайёра боз эпидемияи грипп таҳдид менамояд. Чунон, ки аз Вазорати ҳифзи сиҳати Ўзбекистон хабар доданд, вазъият дар ҷумҳурӣ аз ин эпидемия алҳол мӯътадил аст, ҳарчанд хурӯҷи вирусҳои ин касалӣ дар давраи зимистон чун ҳамешагӣ эҳсос мегардад.***

—Дар вазорат ситоди ҷумҳурӣ оид ба мубориза ба муқобили паҳн шудани касалии грипп ва инфексияи он созмон дода шудааст, ки тамоми рӯз амал менамояд, — гуфт сардухтури давлатаии санитарии ҷумҳурият, муовини вазири ҳифзи сиҳати Ўзбекистон Бахтиёр Ниёзматов.

—Ҷамъ овардани ахбори таъҷилӣ дар бораи вазъият оид ба грипп ва таҳлили ин касалии вазнин вазифаи ситод ба шумор меравад. Гурӯҳҳои машваратӣ аз ҷумлаи мутахассисони машҳур ки ба минтақаҳо вобаста гардидаанд, созмон дода шуданд. Назорат оид ба риоя намудани режимҳои дезинфексионӣ ва зидди эпидемиологӣ дар мактабҳо, кӯдакистонҳо, беморхонаҳо, дар ҷойҳои хӯроки умумӣ, дар нақлиёт, вокзалҳо ва дигар иншоотҳои иҷтимоӣ пурзӯр карда шудаанд. Дар тамоми дорухонаҳо захираи воситаҳои зидди грипп ба вуҷуд оварда шудааст. Бар замми ин шумораи дорухонаҳое, ки тамоми рӯз кор мекунанд, афзун гардиданд.

Муассисаҳои табобатӣ ва лабораторияҳои санҷиши вирус аз ҳар ҷиҳат омода гардиданд. Чунончӣ, кулли лабораторияҳои вилоятӣ бо воситаҳои ташхис ва зудамал ба қадри зарурӣ таъмин карда шуданд. Дар беморхонаҳои инфексионӣ дар мавриди зарурияти ба беморхонаҳо ҷойгир намудани беморон ҷойҳои иловагӣ ҷудо карда шуданд. Ғайр аз ин аз ҷумлаи духтурони соҳибтаҷриба гурӯҳҳои иловагӣ барои расонидани ёрии тиббӣ дар рӯзҳои ид ва истироҳат созмон ёфтанд. Ин гурӯҳҳо ҳамчунин дар шароити хонагӣ низ кӯмаки тиббӣ мерасонанд.

Имрӯзҳо духтурон бо намояндагони ҷамъият корҳои васеъмиқёси фаҳмондадиҳиро мебаранд, ва одамонро аз зарурияти қатъиян риоя намуданди қоидаҳои санитарию гигиенӣ ва тадбирҳои ташхиси грипп огоҳ месозанд.

Дар бораи сафари расмии Нахуствазири Ҷумҳурияти Туркия Реҷеп Эрдоган ба Ўзбекистон

18-20 декабри соли равон Нахуствазири Ҷумҳурияти Туркия Реҷеп Эрдоган бо сафари расмӣ ба Ўзбекистон ташриф меоварад.

Дар рафти сафар муҳокамаи вазъият ва пешомадҳои инкишофи муносабатҳои дуҷониба, дигар масъалаҳое, ки ба онҳо ҳар ду ҷониб рағбат доранд, ҳамчунин имзои як қатор ҳуҷҷатҳои муҳим дар назар дошта шудаанд.

Фармони Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон

Дар бораи аз вазифаи ҳокими вилояти Самарқанд озод кардани Мирзиёев Ш.М.

Мирзиёев Шавкат Миромонович аз вазифаи ҳокими вилояти Самарқанд бинобар ба дигар кор гузаштанаш озод карда шавад.

Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон
И. КАРИМОВ.

Шаҳри Тошканд, 16 декабри соли 2003.

Фармони Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон

Дар бораи ҳокими вилояти Самарқанд таъин намудани Холмуродов Р. И.

Мувофиқи банди 12-уми моддаи 93 ва моддаҳои 102-юми Конститутсияи Ҷумҳурияти Ўзбекистон **Холмуродов Рустам Иброҳимович** ҳокими вилояти Самарқанд таъин карда шавад.

Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон
И. КАРИМОВ.

Шаҳри Тошканд, 16 декабри соли 2003.

Ислом Каримов ҳамдардӣ изҳор намуд

Халқи Озарбойҷон талафоти гарон дид. Президенти собиқи кишвар Ҳайдар Алиев дар синни 81 солагӣ вафот кард. Вай дар клиникаи шаҳри Кливленди иёлати Огайо (ИМА) аз олам гузашт.

Ҳ. Алиев арбоби давлатӣ ва ҷамоатӣ, сиёсатмадори бузург буд. Вай ба инкишофи муносибатҳои байни Ўзбекистон ва Озарбойҷон саҳми азим гузошт.

Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон Ислом Каримов 15 декабр ба Сафоратхонаи Озарбойҷон дар кишвари мо ташриф намуда ба халқ ва ҳукумати ин давлат ҳамдардии амиқ изҳор кард, дар Китоби махсус суханони ҳамдардиро иншо намуд.

Ҳ. Алиев 10 маи соли 1923 дар Нахичевон таваллуд ёфтааст. Моҳи июли соли 1969 сарвари Озарбойҷон гардид.

Баъд аз он ки 30 октябри соли 1993 Ҳ. Алиев Президенти Озарбойҷон интихоб шуд, дар кишвар асосҳои эътидоли иҷтимоиву сиёсӣ ва инкишофи иқтисодӣ гузошта шуданд, ҳамҷиҳатӣ мустаҳкам гардид. Дар интихоботи 11 октябри соли 1998 Ҳ. Алиев боз ғалаба кард.

Дар Боку 15 декабр маросими видоъ бо Ҳ. Алиев ба амал омад. Дар Қасри «Республика» даҳҳо ҳазор одамон ҷамъ омаданд, аз як қатор кишварҳо намояндагони ҳукуматӣ иштирок карданд.

Бинобар вафоти Ҳ. Алиев дар Озарбойҷон мотами ҳафтрӯза эълон гардид.

Маҷлиси Миллӣ (парлумон)-и Озарбойҷон ба мардуми кишвар муроҷиат намуда, даъват кард, ки кори оғоз намудаи Ҳ. Алиев бо муттаҳидӣ дар атрофи писари ӯ—Президент Илҳом Алиев идома дода шавад.

ЎзА.

Сафорати Ҷумҳурияти Озарбойҷон дар Ҷумҳурияти Ўзбекистон хабар медиҳад, ки Президенти собиқи Ҷумҳурияти Озарбойҷон Аълоҳазрат, ҷаноби Ҳайдар Алиризо ўғли Алиев 12 декабри соли 2003 вафот кард.

Бар ин муносибат дар Ҷумҳурияти Озарбойҷон мотами ҳафтрӯза эълон гардид. Китоби мусибат дар Сафоратхонаи Ҷумҳурияти Озарбойҷон дар Ҷумҳурияти Ўзбекистон барои видоъкунандагон 15-16 декабри соли 2003 аз соати 10.00 то 13.00 кушода аст.

Маросими дафни Президенти собиқи Ҷумҳурияти Озарбойҷон Аълоҳазрат, ҷаноби Ҳайдар Алиризо ўғли Алиев 15 декабри соли 2003 соати 16.00 дар шаҳри Боку, дар «Боғи дафнҳои ифтихорӣ» ба амал омад.

Фармоиши Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон

Дар бораи созмон додани комиссияи ҷумҳурӣ оид ба таҳия ва ба амал ҷорӣ намудани барномаи «Соли меҳр ва мурувват»

Бо назардошти он, ки «Соли меҳр ва мурувват» эълон гардидани соли 2004 давоми мантиқии мақсадҳои дар барномаи «Соли маҳаллаи обод» дар назар дошташуда мебошад ва бо мақсади идома додани корҳои хайрхоҳона, бахусус бо мақсади бахри мустаҳкам намудани ҳифзи иҷтимоии аҳолӣ мувофиқ сохтани нирӯ ва саъю ҳаракатҳои созмонҳои давлатӣ ва ҷамоатӣ:

1. Таркиби комиссияи ҷумҳурӣ оид ба кор карда баромадан ва ба амал ҷорӣ намудани барномаи «Соли меҳр ва мурувват» тасдиқ карда шавад.

2. Таҳия намудани барномаи маҷмӯии иҷтимоию иқтисодӣ, сиёсию ҳуқуқӣ ва маънавӣ, гузаронидани тадбирҳо оиди тайёрӣ ба «Соли меҳр ва мурувват» вазифаи асосии Комиссияи ҷумҳурӣ маҳсуб дониста шаванд.

Барномаи мазкур бояд ба ҳалли самтҳо ва вазифаҳои устувори зерин нигаронида шавад:

—кор карда баромадан ва ба амал ҷорӣ намудани тадбирҳое, ки ба сафарбарии маблағ ва имкониятҳои идораҳои давлатӣ ва сохторҳои ҷамоатӣ, корхона ва созмонҳои хусусӣ, хоҷагиҳои деҳқонӣ ва фермерӣ, тадбиркорон ва корчаллонҳо барои дастгирии моддӣ ва маънавии оилаҳои камтаъмин, серфарзанд ва ҷавон, маъюбон ва ятимон, беваю бечорагон, бепарастормондагон, одамони танҳо ва мӯйсафедон нигаронида шудаанд;

— кор карда баромадани пешниҳодҳои аниқ ва асоснок бораи мустаҳкам намудани оила, ки нирӯ ва такягоҳи ҳар як инсон мебошад, ҳифзи модар ва кӯдак, пуштибонӣ аз ҳаёт ва манфиати инсон, ҳаллу фасл намудани муаммоҳои иҷтимоии мавҷуда ва пеш аз ҳама масъалаи бекорӣ;

—кор карда баромадани нақшаҳои аниқ дар бобати гузаронидани тадбирҳои маънавию маърифатӣ ва фарҳангиву варзишӣ дар мақомоти маҳаллии худидораи шаҳрвандон, ҳифзи манфиатҳои занону духтарон ва баланд бардоштани нақши онҳо дар ҳаёти ҷамъият, тарбияи авлоди наврас, аз ҷиҳати иҷтимоӣ дастгирӣ намудани оилаҳои камтаъмин, боз ҳам мустаҳкам намудани фаъолияти соҳаҳои ҳуқуқу тартибот, хизматрасонии савдо ва коммуналиву маишӣ ба аҳолӣ ва соҳаҳои дигар;

—муайян намудани чораву тадбирҳои зарурӣ барои дар қалби ҳамватанон бедор кардани эҳсоси нек, бо фазилатҳои нодири инсонӣ ба камол расонидани фарзандон, ба ҷузви пайваста ва ҷудонопазир табдил додани хусусиятҳои ибратбахши халқамон чун кушодадилӣ, меҳру муҳаббати тарафайн, ки ба тарзи ҳаёти мо табдил ёфтаанд, сафарбар намудани ҷамъият ва тамоми халқ ба иҷрои корҳои савоб;

— муайян намудани вазифаҳои рӯзмарра бо назардошти он ки тафаккури мардумамон шуур ва дунёи маънавии онҳо бинобар тақозои замон дигаргун мегарданд, таъмини рӯҳи эҳёи миллӣ, ба ҳаёти ҷамъият торафт бештар ворид сохтани ғояҳои миллӣ;

—кор карда баромадани тадбирҳое, ки барои ба вуҷуд овардани шароитҳои зарурӣ бахри мустаҳкам намудани аҳлии ҷамъият, якдилии шаҳрвандон, дӯстӣ ва ҳамҷиҳатии байни миллатҳои гуногун, ки асоси мафҳумҳои меҳр ва мурувват мебошанд, хизмат мекунанд;

—кор карда баромадани тадбирҳо дар бобати дар маҳалҳо боз ҳам мӯътадил намудани муҳити маънавӣ, ҷорӣ намудани анъанаҳои ибратбахше, ки ба суннатҳои миллиамон асос кардаанд, омӯхтани урфу одатҳо ва моҳияти инсонпарварии дини ислом, офаридани асарҳои илмию оммавии тарғиботию ташвиқотӣ, эҷоди филмҳои ҳуҷҷатӣ, созмон додани намоишгоҳҳои гуногун.

3. Ба Вазорати молияи Ҷумҳурияти Ўзбекистон (М.Нормуродов) ва Вазорати меҳнат ва ҳифзи иҷтимоии аҳолӣ (О.Обидов) супурда шавад, ки ғайр аз маблағҳои нафақаи ҷорӣ барои ба шаҳрвандони камтаъмини ҷумҳурият расонидани кӯмаки иловагии иҷтимоӣ маблағҳои заруриро дарёфт кунанд ва манбаъҳои онҳоро муайян созанд.

4.Ба вазоратҳо, кумитаҳои давлатӣ ва идораҳои дигар, иттиҳодияҳо ва созмонҳо, бунёдҳои «Маҳалла», «Нуроний», «Соғлом авлод учун», «Меҳру шафқат ва саломатӣ», кумитаи занону духтарони Ўзбекистон, ҳаракати иҷтимоии ҷавонон «Камолот», Маркази байналмилалии ҷумҳурият ва роҳбарони дигар бунёдҳои иҷтимоӣ тавсия карда шавад, ки барои ба амал ҷорӣ намудани мақсадҳои дар боло зикршуда тадбирҳо андешанд.

5. Комиссияи ҷумҳурӣ бо иштироки маҷмӯи иҷтимоии Девони Вазирон, Шӯрои Вазирони Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон, ҳокимони вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо пешниҳодҳоро бахри боз ҳам васеъ намудани ваколатҳои мақомоти худидораи шаҳрвандон то чоряки аввали соли 2004 кор карда бароянд.

6. Ба Нахуствазири Ҷумҳурияти Ўзбекистон Ш.Мирзиёев супурда шавад, ки бо мақсади мустаҳкам намудани мустақилии мақомоти худидораи шаҳрвандон бо назардошти талаботи қонуни ҷорӣ ва ҷамъбасти интихоботи раисон (оқсаќолҳо) ва мушовирони онҳо ба мақомоти худидораи шаҳрвандон дар муддати як моҳ низоми намунавии «Дар бораи ҷамъомади шаҳрвандон»-ро тасдиқ намояд.

7. Дар ҳар як вилоят барои кор карда баромадани барномаи «Соли меҳр ва мурувват» ва ба амал ҷорӣ намудани он таҳти роҳбарии ҳокими вилоят комиссияҳо созмон дода шаванд ва онҳо дар муддати 15 рӯз бинобар барнома таклиф ва тавсияҳои худро ба Комиссияи ҷумҳурӣ тақдим намоянд.

8. Комиссияи ҷумҳурӣ дар муддати як моҳ барномаи маҷмӯиро оид ба «Соли меҳр ва мурувват» кор карда барояд ва онро ба Девони Вазирони Ҷумҳурияти Ўзбекистон пешниҳод кунад.

9. Назорати иҷрои фармоиши мазкур ба зиммаи Мушовири давлатии Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон Х.Султонов гузошта шавад.

Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон
И.КАРИМОВ,

шаҳри Тошканд,
12 декабри соли 2003.

Тарзи ҳаёти солим

«Мо тарафдори тарзи ҳаёти солим». Дар Бухоро дар зери чунин шиор озмун—азназаргузаронии «Зидди СПИД» гузаронда шуд. Дар он тимҳои муассисаҳои таълими миёна иштирок доштанд. Ташкилкунандагони он шӯрои ҷунбиши ҷавонони вилоятии «Камолот» ва маркази СПИД буданд.

Иштирокдорони азназаргузаронӣ саҳначаҳоро оиди муборизаи зидди ин касалӣ намоиш дода, фақту мисолҳоеро оварданд, ки аз хусуси пешгирии паҳншавии он чун дар ҷаҳон ва алалхусус Ўзбекистон баҳс мекунанд. Қайд карда шуд, ки аз тарафи Созмони Милали Муттаҳид соли равон соли мубориза бар зидди СПИД эълон гардидааст. Аз хусуси кӯмак ба оилаҳое, ки ба ин беморӣ дучор гаштаанд, низ сухан рафт.

Мактабиён қайд карданд, ки Ўзбекистон яке аз мамлакатҳое мебошад, ки касалии СПИД нисбатан кам паҳн гардидааст. Вале мувофиқи маълумотҳои ташкилоти умумҷаҳонии тандурустӣ паҳн гаштани ин касалии сирояткунанда давом дорад.

Дар озмун-азназаргузаронӣ тими мактаби рақами 1 ҷои аввалро гирифт. Ҷои дуюм насиби хонандагони мактаби рақами II гашт. Ба ғолибон тӯҳфаҳои гаронбаҳо супурда шуд.

«Туркистон-пресс».

Баҳри сунъӣ

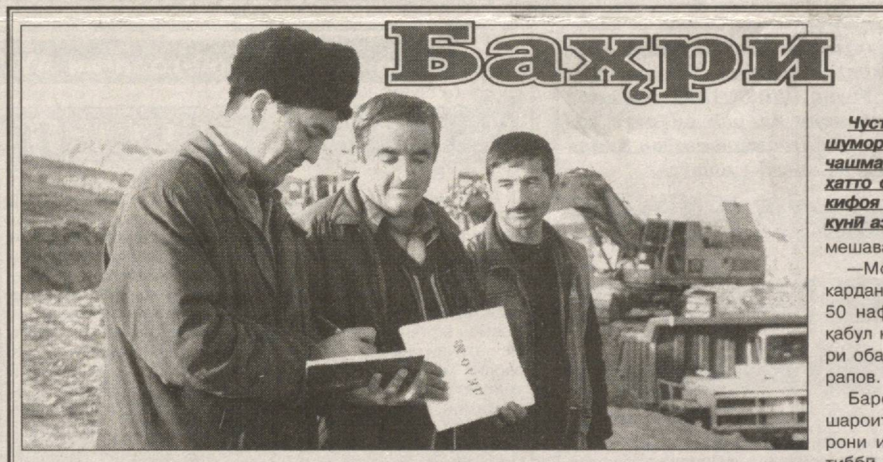

Чуст яке аз ноҳияҳои кӯҳсории вилояти Намангон ба шумор меравад. Оби аз кӯҳҳои Чоткол, Курама ҷоришуда, чашмаҳои Ғовасой, обанборҳои Кӯксераксой, Варзик ва ҳатто обанбори Косонсой барои обёрии заминҳои ноҳия кифоя намекунад. Аз ин рӯ бо ёрии дастгоҳҳои обшоркунӣ аз оби Сирдарё истифода мебаранд.

Чунин норасоии об аз тарафи ҳайъати комиссияи бонуфузи мамлакат санҷида шуда ба хулосаи сохтмони обанбор омаданд. Девони Вазирони Ҷумҳурияти Ўзбекистон барои сохтмони Резаксой қарор қабул кард.

Ҷои қулаи обанбор интихоб гардида бо роҳи лабораторӣ санҷида шуд. Инак, моҳи ноябри соли ҷорӣ сохтмони обанбори Резаксой сар шуд...

Сохтмони иншооти обии калонтарин дар водии Фарғонаро сарпудратчӣ, бунёдкорони ҷамъияти масъулияташ маҳдуди «ТӯпалангГЭСқурилиш»-и вилояти Сурхондарё ба ӯҳда гирифт. Ҷамоаи мазкур ғолиби тендери вазорати кишоварзӣ ва хоҷагии оби ҷумҳурӣ буда, соҳиби техникаи зарурии худӣ мебошад.

Барои сохтмони обанбор ҷамоаи корхонаҳои сохтмон ва нақлиёт аз водии Фарғона даъват карда шуданд. Дар байни онҳо бунёдкорони ҷамъияти«Намангансувқурилиш», «Наманганирқурилиш», Ферганаирстрой», «Сӯхгидроқурилиш», аз вилояти Намангон ХТП-8, АТП-2, аз вилояти Фарғона ХТП-5, ХТП-6 бо техника ва гурӯҳи бинокорон ҳастанд.

Мошинҳои калони боркаши «БеЛАЗ», экскаваторҳои «ЭКГ-5», булдозерҳои «Т-130» аз вилояти Сурхондарё овардаро Мурод Иззатуллоев, Сайфиддин Аҳмедов, Абдувоҳид Нурматов, Ҷумъаназар Мингбоев, Турсуналӣ Зоиров бо маҳорат идора карда бо тайёр намудани ҷои сохтмони обанбор ва кашонидани хок машғуланд. Онҳо корро дар ду баст ташкил намудаанд.

Барои сарбанд то 13 метр чуқур кофтани замин дар назар дошта шудааст. Баландии сарбанд 54 метр буда, бо ба кор андохтани навбати аввалини обанбор 50 миллион метри мукааб об ҷамъ карда мешавад.

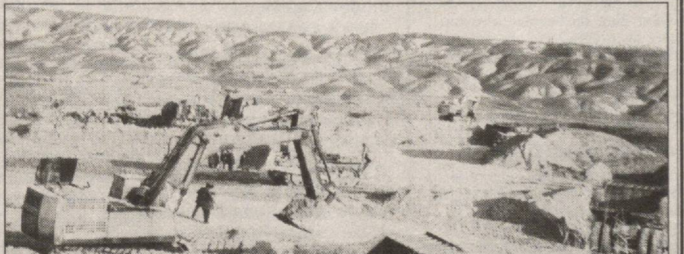

—Мо ба Чуст барои ёрӣ кардан омадем. То ҳол беш аз 50 нафар чустиёнро ба кор қабул кардем,—мегӯяд сарвари обанбори Резаксой М.Ашрапов.

Барои фароҳам овардани шароити мусоид ба бунёдкорони иншоот ошхона, пункти тиббӣ, нуқтаи сӯзишворӣ, барои техника ба истифода супурда шуд. Ҳоло сохтмони хонаҳо барои бинокорон, саройи болопӯш давом дорад. Бахри рафтуои қулаи техникаҳои гуногун то ба ҷои асосии сохтмони обанбор роҳҳо таъмир ва васеъ карда мешавад.

Бо ин иншооти калонтарини водии Фарғона — обанбори Резаксой шароити обшоркунии ҳазорҳо гектар заминҳои Чуст ва дигар ноҳияҳо беҳтар мешавад. Қитъаҳои нав кушода мешаваду хоҷагии қишлоқ боз ҳам ривоҷ ёфта боғҳои нав барпо мешаванд. Яке аз гӯшаҳои ба ҷаннатмонанди мамлакатамон ноҳияи Чуст боз ҳам ободу шукуфон мегардад.

Анвар МУРОДОВ.

Дар аксҳо: лаҳзаҳо аз сохтмони обанбори «Резаксой».

Суратҳо аз они муаллиф.

Аз хусуси ба Комиссияи иҷроияи Бюрои байналхалқии намоишгоҳҳо интихоб шудани Ҷумҳурияти Ўзбекистон

Аз Сафоратхонаи Ҷумҳурияти Ўзбекистон дар Фаронса хушхабар расид. Имрӯз дар иҷлосияи 134-ум Ассамблеяи генералии Бюрои байналхалқи намоишгоҳҳо, ки ситодхонаи он дар Порис воқеъ аст, бо аксари овозҳо Ўзбекистон аз ҷумлаи кишварҳои минтақа аввалин шуда яке аз 12 узви комиссияи иҷроияи Бюрои байналхалқии намоишгоҳҳо интихоб гардид.

Комиссияи иҷроияи ин Созмон, ки дар ҳайати он 91 давлат дохил аст, мақомоти асосии танзимгари фаъолияти Намоишгоҳҳои умумиҷаҳонӣ ва тематикие ба шумор меравад, ки дар тамоми дунё гузаронида мешаванд.

Ба Коммисияи иҷроия интихоб гардидани Ҷумҳурияти Ўзбекистон, ки дар ҳайати он кишварҳои машҳури олам чун Фаронса, Белжик, Италия, Шветсария, Канада, Ҷопон, Русия дохиланд, гувоҳи боло рафтани нуфузи кишвари мо, ҳамчунин имкониятҳои минбаъд ҳам иштирок намудани он ба такмил додани фаъолияти намоишгоҳҳои умумиҷаҳонӣ ва минтақавӣ барои беҳбуди тамоми кишварҳои ҷаҳон мебошад.

«Ҷаҳон».

ТОШКАНД. (Мухбири ЎзА Ҳулкар СОДИҚОВА хабар медиҳад). ***Дар Барномаи миллӣ оид ба тайёр намудани кадрҳо ба минбаъда баланд бардоштани сатҳи касбии муаллимон, дар асоси донишҳо ва технологияҳои ҳозиразамон тайёр намудани кадрҳои баландихтисоси омӯзгорӣ эътибори махсус дода мешавад. Озмун-азназаргузаронии анъанавии «Омӯзгори сол» ки аз ҷониби Вазорати маорифи халқ гузаронида мешавад, барпо шуд***

Муаллими беҳтарини сол

Дар Маркази таълими ҷумҳурӣ давраи ҷамъбастии ин озмун баргузор гардид. Дар он 14 нафар омӯзгорон аз Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон ва тамоми вилоятҳо ва шаҳри Тошканд иштирок намуданд. Талабҳои асосӣ ҳангоми тайин намудани ғолиб дониши амиқи омӯзгорон аз фанҳои худ ва аз технологияҳои ҳозиразамон ва донишҳои компутерӣ буд. Аёниятҳои тайёр намудаи омӯзгорон гувоҳи боло рафтани сатҳи дониши онҳо ва шогирдони ин муаллимон ба шумор меравад.

Муаллимаи фанни забони инглисии мактаби рақами 17-уми ноҳияи Юнусободи шаҳри Тошканд Гулнора Зайниддинова омӯзгори беҳтарини соли 2003 дониста шуд. Ҷойи дуюм насиби муаллимаи забони модарӣ ва адабиёти мактаби рақами 17-уми шаҳри Навоӣ Гулноза Сатторова гардид. Муаллимаи таърихи мактаби рақами 7-уми шаҳри Наманган Раъно Эронова сазовори ҷойи саввум дониста шуд.

(ЎзА).

Фармон ва иҷро

Фармони Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон «Дар бораи консепсияи инкишофи хоҷагиҳои фермерӣ дар солҳои 2004-2006 ба бисёр деҳотиён имкониятҳои зиёде фароҳам овард. Баробари ин ҳуҷҷати мазкур бар дӯши деҳқонон масъулияти бузург гузошт.

Фермерӣ: дониш бар иловаи масъулият

Дар ҷумҳурият ба инкишофи ҳаракати фермерӣ эътибори ҷиддӣ дода мешавад. Қонунҳо, фармон ва қарорҳое, ки қабул мегарданд, асосҳои ҳуқуқии ин ҷабҳаи маҷмӯи истеҳсолоти аграриро муайян менамоянд. Аз имкониятҳои мазкури барои онҳо фароҳам овардашуда фермерон чӣ навъ истифода мебаранд?

Дар ноҳияи Чиноз хоҷагиҳои нави фермерӣ ҳамаҷониба дастгирӣ мешаванд, барои онҳо вомҳои (қарзҳои) имтиёзнок ҷудо карда шудаанд. 36 фоизи иҷрои тамоми ӯҳдадориҳои шартномавии имсоларо оид ба фурӯши пахта хоҷагиҳои фермерӣ таъмин намуданд. Дар ноҳияҳои ҳамсоя ин нишондиҳанда хеле паст аст.

Алҳол дар ноҳия 452 хоҷагиҳои фермерӣ амал мекунанд, ки 341 адади онҳо асосан ба пахтакорӣ машғуланд. Бо вуҷуди ин таҳлилҳо нишон доданд, ки ҳанӯз имкониятҳои истифоданашуда зиёданд.

Аз ҷумла, ҳануз на ҳамаи фермерон аз талаботи агротехникӣ ба таври бояду шояд воқифанд. Бигирем, хоҷагии фермерии ба номи Неъмат Раззоқов, ки соли равон ба ҳафт гектар замин пахта корид ва бо корхонаи пахтатозакунии Чиноз дар бобати расонда додани 20,3 тонна пахта шартнома баст. Вале дар амал фермер танҳо 7,9 тонна пахта расонда дод, яъне ӯҳдадориашро ҳамагӣ 39 фоиз иҷро намуд. Ҳосилнокӣ аз ҳар гектар 11 сентнериро ташкил доду халос. Сабаб чист? Дар ин хоҷагии фермерӣ барои меҳнати хуб тамоми шароитҳо фароҳам оварда шуда буд.

Бинобар ақидаи мутахассисон фермер ба қоидаҳои агротехникӣ умуман риоя накардааст. Коркарди ниҳолҳои пахта хеле дер монда, пахтазорро алаф зер кардааст. Култиватсия ва коркарди қатори ниҳолҳо бесифат гузаронида шудааст.

Соли гузашта хоҷагии фермерии «Рамет-Ота» ӯҳдадории шартномавиашро иҷро карда натавонист. Ҳосилнокии соли ҷорӣ бошад, аз ҳар гектар ҳамагӣ 6 сентнериро ташкил дод. Хоҷагии фермерии ба номи Ҷунусбек бошад, дар ин бобат гӯё рекорд гузошт. Дар ин ҷо аз ҳар гектар замин 4 сентнерӣ ҳосил рӯёнданд! Мутаассифона, чунин мисолҳоро метавон зиёд овард.

Бинобар маълумоти ширкатҳои хоҷагиҳои деҳқонӣ ва фермерӣ, зиёда аз 80 фермерон соли равон ӯҳдадории шартномавии худро иҷро карда натавонистанд. Агар онҳо ин шартномаҳоро иҷро менамуданд, хирмани ноҳия бо зиёда аз 800 тонна ҳосил ғанитар мегардид.

Лутфулло СУВОНОВ,
хабарнигори ЎзА.

Рӯйдодҳои ҷаҳон

Хабарҳо, воқеаҳо, шарҳу тафсилот

Маҷлисе, ки «ба фалаҷ мебарад»

Бисёр нашриёҳои урупоӣ дар бобати маҷлиси Иттиҳодияи Урупо (ИУ), ки дар Брюссел барпо гардид, назари худро баён менамоянд. Дар ҷамъомади мазкур қабул гардидани Қонуни Асосии умумиурупоӣ муҳокима гардид.

Рӯзномаи «Либерасон»-и Фаронса ба ин муносибат менависад, ки «таърихи кӯтоҳмуддати Иттиҳодияи Урупо аз бӯҳронҳо фаровон аст» ва «роҳ сӯи Брюссел бо пасмондаҳои лоиҳаҳои татбиқнагардида баста мебошад».

Рӯзнома аъзоёни ИУ-ро ба «гурӯҳи иқоматкунандагони хонаҳои кооперативие, ки хеле сахт дар маҷлиси солонаи худ баҳс мекунанд» монанд мекунад. Рӯзнома илова мекунад, ки «пеш аз он, ки ягон қарори муросокорона дар бораи чӣ гуна идора намудани хонае, ки дар он сокинонаш барои ҳамзистӣ маҷбур ҳастанд» ба баҳси тӯлонӣ боис мегардад.

«Либерасон» чунин мешуморад, ки хонаи умумиурупоӣ «ҳар чи камтар бо баробари ба он илова гардидани ошёнаҳои дигар ва дохил шудани иқоматкунандагони нав заифтар мегардад».

«Либерасон» боварӣ дорад, ки ИУ дар арафаи шикаст ёфтани ҷамъомади навбатӣ мебошад ва аз он дар хавотир аст, ки ин маҷлис ба «фалаҷ, нотавонӣ ва дар натиҷа ба шикаст мерасонад».

Нашрияи «Штандард»-и Австрия роҳбари таҳияи Қонуни Асосии Урупо Валери Жискар дЭстен ва ду муовини ӯро нашр намуда, аз номи муаллифон огоҳ месозад, ки қабул гардидани Қонуни Асосии таҳрирёфта, ки аз он моддаҳои муҳим сарфи назар мегардад, хатарнок аст. Ба назари онҳо дар сурати қабул гардидани Қонуни Асосии таҳрирёфта, «Урупо дар нотавонӣ ва бесамарӣ дар мемонад. Ва баъд водор мегардад, ки аз ин вазъият танҳо аз роҳи паси сар намудани бӯҳрон раҳо ёбад», омадааст дар мақолаҳои номбурдагон.

Озарбойҷон бо Алиев видоъ гуфт

Тобут бо ҷасади марҳум, ки гирдогирдаш байрақи миллии Озарбойҷон насб шудааст, дар саҳнаи қасри мунаввари «Республика» гузошта шудааст. Дар ин

Соати 9.00 рӯзи душанбе бо вақти маҳаллии ҷумҳурӣ дар Боку маросими видоъ намудани мардум бо собиқ Президенти мамлакат Ҳайдар Алиев, ки 12 декабр дар бемористони шаҳри Кливленди иёлати Огайои ИМА фавтидааст, оғоз ёфта буд.

ҷо қаровули фахрӣ низ саф оростааст. Дар назди қаср одамони зиёд ҷамъ шуда, ки дафъаи охир ба марҳум эҳтироми худро ба ҷо овbooked.

Аввал бо Президенти собиқи мамлакат аъзоёни ҳукумати Озарбойҷон падруд гуфтанд.

Дар маросими мазкур аз панҷоҳ давлати ҷаҳон ҳайат ҳозир буд.

Ҳайдар Алиев дар Боғи қабристони ифтихорӣ дар Боку дафн гардид. Ба ифтихори марҳум шаш маротиба аз дувоздаҳ тӯп тир холӣ карда шуд.

Ширин Ибодӣ: ман танҳо ба хотири мусулмониам соҳиби мукофот гардидам

Мукофоти Нобел барои сулҳ ба намояндаи Эрон Ширин Ибодӣ супурда шуда буд, ки баъзеҳо сабаби ба ӯ додани мукофотро бо андешаҳои сиёсӣ талқин мекунанд.

Ширин Ибодӣ ин гуфтаҳоро рад намуда, дар мусоҳиба бо оҷонсии иттилоотии ИРНА дар Париж ин ҳимоягари ҳуқуқи башар гуфтааст, ки «дар паси он талқинҳои сиёсӣ вуҷуд надорад ва ман чунин мешуморам, ки ин мукофот эътирофи кӯшиши зани мусулмон ба озодӣ аст».

«Ман барои сазовор шудан ба ин мукофот танҳо ба хотири мусулмониам мушарраф гаштаам»,—таъкид мекунад Ширин Ибодӣ. «Зан дар мамлакатҳои исломӣ дар шароити тоқатфарсо зиндагӣ мекунад. Сабабҳои он дар афзалияти анъанавии мард ниҳон аст»,— арз намудааст соҳиби Мукофоти Нобел.

Ширин Ибодӣ аз он изҳори таассуф намудааст, ки кишварҳои Ғарб ба ислом барои амалиётҳои баъзе аз шахсоне ҳамла меоваранд, ки худро аз аҳли ислом муаррифӣ мекунанд, хабар медиҳад ИТАР ТАСС.

«Сиёҳҳои кӯршавандаро» дар Ҷопон ихтироъ кардаанд

Ба шарофати технологияи Ҷопон барои принтерҳо «сиёҳҳои кӯршаванда» ихтироъ гардид, ки пас аз он коғазро чандин маротиба истифода намудан мумкин мебошад.

Ширкати «Тошиба» рангеро таҳия намуд, ки дар таркибаш углевод надорад ва ҳамин тариқ бо кӯмаки дастгоҳи портативӣ пас аз чанд соат навиштаҳои рӯи коғаз нопадид мегарданд.

Дастгоҳе, ки бо рангҳои нав дар Ҷопон ба фурӯш мебарояд, ба осонӣ якбора навиштаҷоти якчанд кило коғазро кӯр мекунад.

Ҳоло дар Ҷопон 40 фоизи партовҳоро коғазҳои истифодашуда ташкил менамояд. Ҳамзамон танҳо 60 фоизи ин коғазҳо дубора истифода мегарданд.

Ҷосусон ва хаёлпарастон аз ба вуҷуд омадани ранги «нопадидшаванда» шод ҳастанд. Аммо равшан аст, ки ин ихтирои нав бештар аз ҳама экологҳоро хушнуд месозад.

Оё Саддом Ҳусейн дастгир шуд?

Роҳбари курдҳои Ироқ Ҷалол Талабонӣ гуфтааст, ки Саддом Ҳусейнро амрикоиҳо дастгир намудаанд. Номбурда ҳамчунин илова намудааст, ки роҳбари собиқи Ироқ дар яке аз хонаҳои хешовандонаш, дар Тикрит дастгир гаштааст.

Бино ба хабари оҷонсии ИРНА-и Эрон, С.Ҳусейнро ҳангоми рейди низомиёни амрикоӣ бо дастгирии курдҳои Ироқ ба даст афтондаанд.

Тавре ки котиби матбуотии Идораи шӯрои муваққатии Ироқ Интифод Қанбар хабар медиҳад, президенти собиқ ҳангоми дастгир намудан паноҳ бурдан хостааст. Дар яке аз хонаҳо ӯ худро ба зери хок ҷой карда, дар натиҷа сарбозон бо кӯмаки белҳо ӯро аз ин чуқурӣ кофта, гирифтаанд.

Саддом Ҳусейн барои тағйир додани қиёфаи худ риш гузоштааст.

Ҳоло дастгир шудани Саддом Ҳусейнро роҳбарони бисёр гурӯҳҳои ироқӣ тасдиқ менамоянд. Ҳатто мутахассисони амрикоӣ хун ва дигар нишонаҳои диктатори собиқро таҳлил мекунанд ва маҳз Саддом Ҳусейн будани онро санҷидан мехоҳанд. Аммо дар баробари ин бисёре аз идораҳои хориҷӣ шубҳа доранд, ки ин воқеан роҳбари собиқи Ироқ мебошад, зеро ҳамеша маълум буд, ки ӯ дугоникҳои зиёд дорад.

Дар ҳар сурат то ҳанӯз ягон изҳороти расмӣ дар ин бобат вуҷуд надорад.

ТОШКАНД (Мухбири ЎзА Н.УСМОНОВА). ***Дар Консерваторияи давлатии Ӯзбекистон озмуни ҷумҳурии иҷрокунандагони мақом ба номи Юнус Раҷабӣ ба поён расид. Тавре ки маълум аст, вай дар чор сол як бор гузаронда мешавад.***

Озмун поён ёфт

Дар озмуни навбатӣ қариб 100 нафар иҷрокунандагони мақом иштирок доштанд. Ғолибон аз рӯи иҷрои якка, дар ҳамовозии асбобҳои мусиқӣ ва дар ҳайати ансамбл муайян гаштанд.

Ҷои аввал аз они донишҷӯёни бомаҳорати Консерваторияи давлатии Ӯзбекистон Набиҷон Қодиров (ғиҷҷак), Беҳзод Сафаров (дутор), Мансур Воисев (рубоб), Илёс Арабов (дутор), Очилбек Матҷонов (иҷрои якка) шуд. Эркин Худойбердиев ғиҷҷак, аз Самарқанд (ғиҷҷак) ансамбли асбобҳои халқии консерватория, ансамбли коллеҷи мусиқии ба номи Таваккал Қодирови Фарғона низ ғолибони озмуни навбатӣ гаштанд.

Тайёрӣ

НАМАНГОН (Мухбири ЎзА И.РАЗЗОҚОВ). ***Дар вилояти Наманган барои ҳосили баланди соли оянда таҳкурсии мустаҳкам мегузоранд. Шудгори майдонҳо бо озуқонидан гузаронда мешавад. Мушкили деҳқононро тракторҳои заминрони «Магнум» ва «Максум-МХ» осон мегардонанд.***

—«Магнум» техникаи хеле қулай буда нисбати трактори тасмачарх бартарӣ дорад,—мегӯяд механик-ронандаи ботаҷриба Акрам Маюсуфов.—Истифода аз он имкон медиҳад, ки сӯзишворӣ сарфа гардад. Барои шудгори як гектар замин буду шуд 35 литр бензин сарф мешавад. Рондани он низ нисбат ба дигар тракторҳо сабуктар. Алҳол дар майдонҳои ноҳияи Косонсой 22 техникаи заминрон шудгор мекунад. Аллакай механизаторони парки мошину тракторӣ беш аз 7 ҳазор гектар заминро хушсифат шудгор карданд. Дар хоҷагиҳои ба номи Худойбердиев, «Кӯкимбой» ва «Намуна» шудгори тирамоҳӣ хушсифат ва сари вақт гузаронда шуд. Пеш аз шудгор ба замин ба миқдори зарурӣ нурии фосфат пошида шуд.

Вохӯрии муфид

Обуна – 2004

Чанде пеш дар мактабҳои рақами 34 ва 10-уми ноҳияи Сайҳунободи вилояти Сирдарё вохӯрии ходимони эҷодии рӯзномаи «Овози тоҷик» бо хонандагон ва муштариёни рӯзнома ба вуқӯъ пайваста буд.

Дар акс: *Омӯзгори синфҳои ибтидоии мактаби рақами 34* ***Қ. Мирзоева*** *дар ҳалқаи шогирдон. Ӯ беш аз 25 сол собиқаи корӣ дорад.*

Дар ин вохӯрӣ аз нашрия ҷонишини сармуҳаррири рӯзнома Тоҷибой Икромов, масъули бахши фарҳанг, шоир Паймон (Тӯхтамиш Тӯхтаев), хабарнигори «Овози тоҷик» дар вилояти Сирдарё Тӯхтамиш Боқӣ ва дигарон иштирок доштанд.

Ходимони рӯзнома бо омӯзгорони мактабҳо ва муштариён перомуни мазмуну мундариҷаи рӯзнома сӯҳбат оростанд.

Омӯзгорон дархост намуданд, ки дар ин вазъи мураккаб ва сангин барои мактабҳои тоҷикӣ — нарасидани китобу дастурҳо, рӯзнома бояд қутбнамои онҳо бошад. Яъне бо нашри мақолаву дастурҳои методӣ доир ба фанҳои гуногун мушкилашонро осон гардонад. Дар аҳди пеш мушкилосонкуни онҳо рӯзномаи «Омӯзгор» ва дигар нашрияҳои соҳаи таълиму тарбия буданд, ки аз ҷумҳурии ҳамсоя — Тоҷикистон дастрас мешуданд. Ҳоло, ки ба истиқлол расидаем ва ҳалли масъалаву муаммоҳои мактабҳои тоҷикиро Ҷумҳурияти Ӯзбекистон бар ӯҳда дорад, бояд нашрияе ба корҳои омӯзгорон аз наздик кӯмак расонад ва ё онҳо тавассути он ба якдигар битавонанд бо навиштаҳои методӣ кӯмак кунанд.

Тоҷибой Икромов гуфт:

—Рӯзномаи «Овози тоҷик» баъди ба истиқлол расидан то андозае вазифаи нашрияҳои соҳаи таълиму тарбияи Тоҷикистонро ба ӯҳда гирифтааст. Доир ба муаммоҳои мактабҳои тоҷикӣ матолиби зиёде ба дасти чоп расидаанд ва минбаъд низ нашр хоҳанд шуд. Муаммоҳои мактабу маорифро кӣ беҳтар аз кормандони соҳа эҳсос карда метавонад. Мехостам бигӯям, ки бо навиштаҳои методии худ тавассути рӯзнома ба якдигар кӯмак расонед. Набояд фаромӯш кард, ки рӯзнома дар баробари расондани ахбори тару тоза ва маърифат забон низ меомӯзад.

Мо паи беҳбудии рӯзнома ҳамаи фикру мулоҳизаҳои шуморо ба назари эътибор мегирем, вале аз суолу ҷавобҳо маълум шуд, ки баъзеҳо рӯзномаи худашонро мутолиа намекунанд ва ё кам ба даст мегиранд.

Директори мактаби миёнаи ба номи Турсун Йўлдошев Нормурод Нуров, омӯзгорони соҳибтаҷриба Деҳқон Каримов, Додо Бобоёров, Додо Тӯхтамишев, Қ.Мирзоева, ҷонишини директори мактаби ба номи Абулқосим Фирдавсӣ Элмурод Элов, омӯзгорони пешқадам Юсуф Халилов, О.Мирзоева ва дигарон дар баромадҳои хеш мамнун будани худро аз ин гирдиҳамоии муфид изҳор намуданд.

Гуфтанд, ки аҳолии хоҷагиҳои мо, махсусан мактабиёну омӯзгорон, бо рӯзномаи маҳбуби тоҷикони сартосари ҷумҳурӣ алоқаи дерсола доранд. Баҳрабардорӣ аз матолиби (маводҳо) он олами маънавиамонро бой мегардонад. Мо тавассути рӯзнома аз ҳаёти сиёсиву иқтисодии кишварамон, ислоҳоти амалишудаистода, навигариҳои мактабу маориф, адабиёт, санъат ва фарҳанги тоҷикони ҷумҳурият огоҳӣ меёбем.

Аз саҳифаҳои он доир ба дӯстиву бародарии миллатҳои сокини кишвар, хоссатан, дӯстии азалӣ ва абадии халқҳои тоҷику ӯзбек матолиби зиёде мехонем. Худ дар ҷумҳурият муттасил нашр шудани нашрияҳо ба забонҳои гуногун, аз ҷумла ба забони тоҷикӣ, гувоҳи дӯстиву бародарӣ ва ҳамбастагии халқҳои мост.

Ҷашни 80-солагии падари матбуоти тоҷик—«Овози тоҷик»-ро бо саросар обуна шудан ба он пешвоз хоҳем гирифт.

Маҳфили дидорро шеърҳои тару тозаи шоир Паймон, ки ба самъи иштирокдорон расонд ва савту сурудҳи дастаҳои ҳаваскори мактабҳо шукӯҳи тоза бахшиданд.

ШОҲИД.

Аксбардор: Р. АКБАРАЛИЕВ.

Дар акс: *Дастаи ҳаваскорони мактаби рақами 10-и ба номи Абулқосим Фирдавсӣ ҳангоми иҷрои рақси миллӣ.*

Набзи Тоҷикистон

Зиёда аз 533 ҳазор тонна пахта

Соли равон дар Тоҷикистон 533,177 ҳазор тонна пахта ҷамъоварӣ шуд. Супоришоти давлатӣ дар ин бобат 640 ҳазор тоннаро ташкил медод. Аз ин хусус ҷонишини якуми вазири кишоварзии ҷумҳурият Ашӯров хабар дод. Бинобар суханони ӯ соли гузашта нишондиҳандаи мазкур дар ҳоле ки супоришоти давлатӣ 600 ҳазор тонна буд, 515,4 ҳазор тоннаро ташкил медод. Соли ҷорӣ 57,926 ҳазор тонна пахтаи маҳиннах (соли 2002-юм 112,87 ҳазор тонна буд) ҷамъоварӣ гардид. Ибтидои соли 2002-юм ҳукумати ҷумҳурӣ қарор қабул кард, ки мувофиқи он соли 2005-ум ҳосили пахта бояд ба 700-ҳазор тонна расонда шавад. Тақрибан тамоми пахтаи ҷамъовардаи деҳқонони тоҷик ба содирот бароварда мешавад. Соли 2002-юм ҳазор тонна «тиллои сафед»-и кишвар ба 128 миллион доллари ИМА содир гардид. Дар тӯли моҳҳои январ-октябри соли равон 108,7 тонна пахта ба 132,8 миллион доллар фурӯхта шуд.

Кӯмаки беподоши Чин

Дар Душанбе муоҳидаи ҳамкории техникӣ-иқтисодӣ байни ҳукуматҳои Тоҷикистон ва Чин ба имзо расид. Он дар ҳаҷми 25 миллион юан (тақрибан 4 миллион доллари ИМА) расондани кӯмаки беподошро ба ҷониби Тоҷикистон дар назар дорад. Маблағи мазкур баҳри амалӣ намудани як қатор лоиҳаҳои иҷтимоиву иқтисодӣ сафарбар карда мешаванд. Муоҳидаро вазири иқтисодиёт ва тиҷорати Ҷумҳурии Тоҷикистон Ҳаким Солиев ва сафири фавқулодда ва мухтори Ҷумҳурии Мардумии Чин дар Тоҷикистон У.Хунбин имзо карданд.

Ҳамкории австроиён

Ҳайати Палатаи иқтисодии федералии Австрия таҳти сарварии ноиб-президенти он Рихард Шене аз Душанбе боздид намуд. Мақсади асосии сафар ба роҳ мондан ва инкишоф додани робитаҳои тиҷоратӣ мебошад.

Ҳайати намояндагӣ ҳамчунин ба вилояти Суғд, ки минтақаи аз ҷиҳати саноатӣ тараққиёфтаи кишвар аст сафар кард. Дар қаламрави ҷумҳурият алҳол се корхонаи муштараки тоҷикистонию австроӣ ва як корхонаи австроӣ—«Солирот-Воридот К», ки ба содироти пахта ва воридоти шакар тахассус ёфтааст, амал мекунанд.

Табобат бо дорувор хавфнок мегардад

Тақрибан 70 воситаҳои дорувориe, ки кормандони шӯъбаи сертификат ва сифати Вазорати ҳифзи сиҳҳати Ҷумҳурии Тоҷикистон тафтиш карданд, ба саломатӣ таҳдид доштаанд. Ин санҷиш дар 2,5 ҳазор воситаҳои давоӣ гузаронида шуд. Бинобар маълумоти мутахассисон дорувориe, ки таъсири баланд доранд, аксар ҳангоми ба ҳудуди Тоҷикистон бо роҳҳои қочоқи нашъаҷаллобӣ, бидуни назорати махсуси лабораторӣ мегузаранд. Барои пурқувват гардидани назорати тиббӣ ва пешгирӣ намудани таҷовузи дорувори бесифат сохтмон додани боз як лаборатория дар назар дошта шудааст. Зеро ҳоло санҷиши воситаҳои дорувори воридотӣ дар вагонҳо ба амал меоянд. Бинобар андешаи мутахассисон назорати дукарата имкон медиҳад, ки теъдоди маҳсулоти қочоқӣ кам ва ҳодисаҳои аз чунин дорувори бесифат ба беморӣ печидани аҳолӣ пешгирӣ карда шаванд.

«Туркистон-пресс» ва «Вароруд».

Дар шаҳри Маастрихти Хӯланд ҷамъомади Шӯрои вазирони корҳои хориҷии Созмони амният ва ҳамкории Урупо (ШВКХ ТАҲУ) ба амал омад. Дар он роҳбарони идораи сиёсати хориҷии 55 давлат —аъзои созмон, аз он ҷумла ҳайати Ӯзбекистон низ ширкат доштанд.

Ҷамъомади шӯрои роҳбарони вазоратҳои хориҷӣ дар Маастрихт

Дар рӯзномаи маҷлис масъалаҳое ҷой доштанд, ки бо минбаъд фаъол намудани татбиқи тадбирҳое, ки ба мубориза зидди терроризми байналмилалӣ, инчунин таҳдидҳое мисли кашондани моддаҳои нашъаовар, ҷинояти муташаккилона, паҳн намудани моддаҳои нашъаовар ва ярок, иртибот доштанд.

Иштирокдорони маҷлис ҳамчунин вазъияти ҳамкории давлатҳои иштирокдори ташкилотро дар соҳаҳои иқтисодӣ ва экологӣ баррасӣ намуданд.

Мавзӯи ислоҳоти сохтори ТАҲУ яке аз масъалаҳои муҳими ҷамъомад гардид, ки ҳангоми муҳокимаи он иштирокдорон назари худро дар бобати стратегияи нави созмони мазкур, ки ба мубориза зидди хатарҳои асри XXI ва босамар ҳал намудани сахттарин проблемаҳои байналмилалӣ аз тариқи бархурди мутаносиб ва конструктивӣ нигаронда шудааст, изҳор намуданд.

Диққати асосӣ ба ихтилофҳои минтақавӣ дар Қафқози Ҷанубӣ, аз ҷумла дар Гурҷистон ва Қаробоғи Кӯҳӣ, масъалаи Приднестрове дар Молдова низ нигаронда шуд.

Бинобар ходисаҳои охир дар Гурҷистон давлатҳои иштирокдори ТАҲУ тамоми қувваҳои сиёсии мамлакатро ба гуфтугӯи конструктивӣ даъват намуданд.

Ҳайати Ӯзбекистон дар ин маҷлис бо ташаббуси баланд бардоштани самараи корҳои ташкилот дар ҳалли проблемаҳои асосӣ, пеш аз ҳама дар иртибот бо таъмини амният ва пойдорӣ дар тамоми қаламрави ТАҲУ баромад кард.

Дар ин раванд таъкид гардид, ки давлатҳои иштирокдори созмони мазкур ба шарики нави он — Афғонистон якҷоя бо ТАҲУ ҳамкорӣ намоянд ва ҳамзамон ин кишварро ба чораёнҳои минтақавӣ, аз ҷумла дар доираи ТАҲУ ҷалб намоянд. Ин метавонад дар мустаҳкам намудани пойдорӣ ва амният дар ин мамлакат ва дар тамоми минтақаи Осиёи Марказӣ таъсири мусбӣ дошта бошад.

«ҶАҲОН».

Ба пешвози 60-солагии АУ Ӯзбекистон

Маркази тадқиқотҳои илмӣ

Агар аз хусуси комёбиҳои илму фани мамлакатамон ҳарф занем, хизмати АУ-ро зикр накардан аз рӯи инсоф нест. Зеро маҳз АУ Ӯзбекистон шаст сол боз тадқиқотҳои илмӣ мебарад. Созмон ёфтани он ба сифати натиҷаи афкори илмиву эҷодии мардум, мероси интеллектуалии ниёкони бузургамон, анъанаҳои ғановатманди илмиву фарҳангӣ, ки дар фарҳангистони Маъмун, марказҳои илмии Самарқанду Бухоро, Тошканду Хева, водии Фарғона ва ғайра аз қадимулайём мавҷуду хеле инкишоф ёфта буданд, арзёбӣ мегардад. АУ ҳамчун муассисоти илмии Ӯзбекистону маркази тадқиқотҳои илмӣ 4 ноябри соли 1943 дар заминаи бахши ӯзбекистонии АУ ИҶШС ташкил ёфтааст. Президиуми он алҳол дар кӯчаи Гогол 70-и Тошкандшаҳр, дигар муассисоташ ба ғайр аз пойтахт дар гӯшаву канори ҷумҳурият воқеъ буда, оид ба самтҳои физикаву риёзиёт, механика ва ҷараёнҳои идора, информатика, кимёву технология, замин, биология, иҷтимоиву гуманитарӣ ва ғайра тадқиқотҳоро пеш мебаранд. Олимон дар чанд бахшу иттиҳодияҳои илмиву истеҳсолӣ, муассисаҳои илмиву тадқиқотӣ, ташкилотҳои лоиҳакашӣ, корхонаҳои таҷрибавӣ ва ғайраву ҳоказо фаъолият мебаранд.

Меҳнати зарбдоронаи олимони мо дар бобати пеш бурдани тадқиқотҳои оламшумул, ба вуҷуд овардани мактабҳои ба худ хос оиди амиқ омӯхтани самтҳои асосии илми ҳозира, аз қабили геология, кофтуковy истихроҷи нафту газ, тилло, фулузоти ранга, технологияҳои пешқадами он, риёзиёт, физикаи ядроӣ ва ҷисмҳои сахт, ситорашиносӣ, микробиология, кимёи моддаҳои рустанӣ, сейсмология, фалсафа ва дигар илмҳои гуманитарӣ, таъриху адабиёт, фарҳанг, дастнависҳо ва ғайра хеле калон аст. Таъкид кардан лозим меояд: муассисаҳои АУ дар бобати таҳияву татбиқи технологияҳои ҳозиразамон нақши калоне мебозанд. Ба мустаҳкам намудани иқтидори илмиву техникии Ватанамон дар шароити иқтисоди бозор саҳми муносиб мегузорад. Махсусан, нақши бузурги онро дар бунёди асосҳои фундаменталии илмиву амалӣ, инкишофи илм дар шароити ба ҳаёт татбиқ намудани ислоҳот дар тамоми соҳаҳои ҳаёти ҷамъиятӣ, сохтмони давлати демократии ҳуқуқбунёд ва ҷамъияти озоди шаҳрвандӣ, ки асосашро иқтисоди бозаргонӣ ташкил медиҳад, қайд кардан лозим меояд. Барои бартараф сохтани як қатор муаммоҳо мекӯшад. Зеро ҳанӯз натиҷаи як қатор тадқиқотҳое, ки аҳамияти муҳими ҳаётӣ доранд, метавонанд ба пешрафти иқтисодиёти кишвар такони хубе бахшанд, аз мадди назар дур мондаанд, бинобар суст будани алоқаи байни илму истеҳсолот пурра истифода намегарданд.

Ба комёбиҳои АУ олимони номдор, аз он ҷумла, сару сарварони он саҳми калоне гузоштаанд. Онҳо дар ҳар давру замон худро ҳамчун фидоиёни илм, фарзандони вафодори мамлакату халқи хеш намоиш дода, бо меҳнати фидокоронаашон намунаи ибрат гардидаанд.

Вақте ки соли 1943 мувофиқи қарори ҳукумат АУ таъсис гардид, узвҳои вобаставу пайваста ва Президенти он интихоб гардиданд. Ва аввалин Президенти АУ академик Т.Н.Қориниёзӣ интихоб гардид. Ӯ соли 1928 Донишгоҳи Осиёи Миёна (ҳоло Донишгоҳи миллии Ӯзбекистон)-ро хатм намуда, дар ҳамин ҷо сабақ додааст. Муаллифи аввалин адабиёт оид ба риёзиёт ба забони ӯзбекӣ мебошад. Китобаш «Мактаби ситорашиносии Улуғбек» номашро саросари ҷаҳон машҳур гардондааст.

Баъд ба кори АУ академик Теша Зоҳидов сарварӣ кардааст, ки олими машҳури соҳаи зоология буд. Сипас сарварии академия ба дӯши олими соҳаи геология Ҳабиб Абдуллоев афтод, ки хатмкардаи факултаи маъданшиносии Донишгоҳи техникии Тошканд буда, то дараҷаи академик расида, мактаби ба худ хосро ба вуҷуд овардааст. Аъзои ифтихори ҷамъияти минералогияи Британиёи Кабир, Ҷамъияти геологияи Фаронса буд.

АУ таҳти сарпарастии президенти навбатии худ академик Убай Орифов комёбиҳои калонро ба даст овард. Махсусан, дастовардҳо дар соҳаи физика назаррас буданд. Баъд сару сарварии АУ ба зиммаи академик Обид Содиқов афтод. Ӯ олими соҳаи кимёи рустаниҳо буд. Хизмати ӯ дар бобати ҷудо карда гирифтани алколоид-анабил аз рустаниҳо хеле калон аст. Лабораторияи алколоид, ки таҳти сарпарастии ӯ дар Пажӯҳишгоҳи кимёи моддаҳои рустаниҳо созмон ёфт, минбаъд барои пешрафти ҷодаи мазкур хизматҳои калон кард.

Пӯлод Ҳабибуллоев ҳамчун олими соҳаи акустикаи физика дар ҷумҳурият шинохта мешавад. Тадқиқотҳои вай оиди соҳаи физикаи ҳароратӣ дар мамлакатҳои хориҷа оммавӣ гардида, бисёр асарҳояш рӯи чопро дидаанд. Вай низ чанд сол ба фаъолияти АУ сарварӣ кард ва алҳол роҳбари маркази илмиву техникии ҷумҳурият аст.

Дар давраи ба фаъолияти АУ сарварӣ кардани академикҳо Маҳмуд Салоҳиддинов, Тӯхтамурод Ҷӯраев ҳам комёбиҳои муайян ба даст омадаанд. Ҳар ду ҳам олимони соҳаи риёзиёт буданд. Алҳол ба кору бори АУ академик Беҳзод Йўлдошев сарварӣ мекунад, ки олими намоёни соҳаи физика аст.

Алқисса, АУ дар тӯли фаъолияти шастсолаи худ барои рушди илму фани ҷумҳурият саҳми калон гузошт. Махсусан, баъди ба даст омадани истиқлолияти кишвар фаъолияти он доманадор гардида, умри дубора дид.

Бисёр ҷабҳаҳои навро дар бар гирифт. Ва аз ҷониби Девони Вазирон қабул гардидани қарор дар бораи ҷашнгирии 60-солагии АУ, ки мувофиқи он тантанаҳои асосӣ дар нимаи дуюми моҳи декабри соли кунун ба амал меоянд, аз хусуси эътирофи хизматҳои калони ин муассисоти илмӣ оид ба рушди илму фан дар Ӯзбекистон мебошад.

Э.ТУРДИҚУЛОВ.

Вохӯрии байналхалқӣ дар сатҳи олӣ

оид ба масъалаҳои ҷомеаи информатсионӣ

Асри XXI — асри ҷомеаи информатсионӣ буда, маҳз дар ин давра инқилоби навтарини информатсионӣ - телекоммуникатсионӣ арзи вуҷуд кард, дар тамоми ҷанбаҳои ҳаёти ҷомеа технологияи информатсионӣ роҳ ёфт, иқтисодиёти глобалӣ ба вуҷуд омад, машғулиятҳои мухталифи электронӣ, шаклҳои идоракунии давлатӣ ва корпоративӣ ба вуҷуд омаданд, системаҳои таълимдиҳии фосилавӣ (аз як ҷой ба ҷои дигар) ва муҳити тавсиёфтаи электронии муносибатҳои инсонӣ амалӣ гардиданд.

Вохӯрии умумҷаҳонӣе, ки дар сатҳи олӣ аз рӯи масъалаҳои ҷомеаи информатсионӣ дар Женева барпо гашт, ба масъалаҳои мазкур бахшида шуданд. Дар кори он намояндагони Ҷумҳурияти Ӯзбекистон таҳти сарварии ҷонишини сарвазир А.Орипов иштирок намуданд. Дар кори тадбири мазкур зиёда аз 14 ҳазор нафар вакилони давлат ва ҳукуматҳо, ташкилотҳои байналхалқӣ ва ҷамъиятӣ, сектори хусусӣ ва воситаҳои ахбори умум ширкат доштанд.

Котиби генералии СММ Кофи Аннан саммити нахустини калони информатсиониро кушода эълон карда, аз лидерҳои ҷаҳонӣ даъват намуд, ки ба мамлакатҳои рӯ ба тараққӣ ҷиҳати даст ёфтан ба комёбиҳои технологияҳои муосири информатсионӣ ва коммуникатсионӣ мусоидат намоянд ва онҳоро дар мубориза ба муқобили камбағалӣ ва бесаводӣ дар ҷаҳон мавриди истифода қарор диҳанд.

Сарвари СММ қайд намуд, ки «ҷомеаи кушоди информатсионӣ ба ҳама ва ба ҳар як шахс фоида мерасонад, ин вақте ба ҳақиқат табдил меёбад, ки ба ин чиз ҳама эътибор зоҳир намоянд».

Дар вохӯрӣ масъалаҳои актуалии оид ба истифодаи пурсамари захираҳои информатсионӣ барои тараққиёти иҷтимоӣ-иқтисодии мамлакатҳои дунё муҳокима гардиданд. Аз рӯи ҷамъбасти Саммит дар назар аст, ки Нақшаи амал қабул гардад ва он пешбинӣ менамояд, ки дар соли 2015 ақаллан ними аҳолии .Заминро бо алоқа фаро гирад.

«ҶАҲОН».

Муборак синни камолот!

Аминҷон Шукуров

Аминҷон Шукуров нависанда, мутарҷим ва журналисти тоҷик зодаи Бухоро ва парвардаи Душанбе аст. Кас бовар намекунад, ки ин марди барнодил аллакай синни муборакu 70-ро тай кардааст. Аминҷонака ба се забон, яъне ба ҷузъ забони модариаш — тоҷикӣ, ба ӯзбекӣ ва русӣ низ хома меронад. Ӯ муаллифи маҷмӯаи ҳикояву қиссаҳои «Нону намак» (Душанбе, 1984), «Бозгашт» (Самарқанд, 1986), «Гунбади сипеҳр» (Душанбе, 1986), «Дидор» (Тошканд, 1988, ба забони ӯзбекӣ), «Ҷар» (Тошканд, 1995, ба забони ӯзбекӣ), «Сояи мижгони ёр» (Бухоро, 1998) ва «Дунё бо умед» (Бухоро, 2001) мебошад.

Нашриёти «Сурушан»-и Душанбе ба муносибати 70-умин солгарди адиб романи нави ӯро ба номи «Мардуми Шариф» аз чоп баровард ва қарор аст, дар ин рӯзҳо маҷмӯаи қиссаву ҳикояҳои тозаи вайро бо номи «Ҳикоётu Бухоро» чоп кунад. Аминҷонака мегӯяд, ки ӯ мисли устодаш Ҷалол Икромӣ ба таълифи романҳои сегона миён бастааст ва романи «Мардуми Шариф» асари сегона хоҳад буд ва китоби дуввуми ин силсила бо номи «Оғози беанҷом» низ дар дасти чоп аст. Ҳамчунин, нашриётҳои «Адиб» ва «Маориф»-и Душанбе то баҳори соли 2004 тасмим гирифтаанд, ки ду китоби нависанда — маҷмӯаи қиссаву ҳикояҳои «Даркӯбе ёфт нашуд» ва маҷмӯаи қиссаву ҳикояҳо барои бачагон ба номи «Султони duздон»-ро мунташир кунанд. Китоби «Пропасть» (Варта ё Ҷар), ки аз маҷмӯи ҳикоёти нависанда ба забони русӣ иборат аст, дарояндаи наздик чоп мешавад.

Рӯзномаи «Овози тоҷик» ифтихор мекунад, ки дар сайқал ёфтани навиштаҳои ин адиб ва журналист ҳамеша саҳим будааст: Аминҷони ҷавон ба ҳамкорӣ бо ин минбари баланд аз соли 1958 сар кардааст ва то кунун ҳам ӯ — узви Иттиҳоди нависандагони ҳам Ӯзбекистон ва ҳам Тоҷикистон, муштарӣ ва тарғибгари фаъоли ин нашрияи тоҷикони ҷумҳурист. Монда набошед, Аминҷонака, тани сиҳат, умри дароз ва хомаи тез насибатон бод!

Ҳайати таҳрири «Овози тоҷик».

Таэквон-до

(Ҳикоя)

Номаъқул кардааст, ба духтарбача, кӣ мондааст лингҳояшро хавоза намуда, гӯштингирӣ кунад. Нағзаш дарзу дӯзро ёд гирад, пагоҳ, ки ба шавҳар баромад, ҳунар даркор мешавад. Ё тавба, ҳамин шармандагӣ кам буд ба духтари мӯъмин, кампири Мавлуда аз ғояти хашм дар худ мепечид.

Афсӯс, гапи модаркалон он гоҳ ба Азизаи нозпарвар таъсир накард. Ӯ аз пайи дугонаҳояш рафта, ба гӯштини замонавии таэквон-до гаравид. Росташ, модараш Розияхон ҳам ба ин шуғли духтараш чандон таваҷҷӯҳ надошт, аммо падараш Вафоака қатъият зоҳир менамуд.

—Бигзор, духтар шуғли дӯстдошта дошта бошад, бачаҳоро ҳамчун японҳо то ба балоғат расидан бояд ба таврашон гузорем. Ҳа гуфта, ба раъяш монеа шавем, фарзанд не, лӯхтаки гаправрo тарбия кардагӣ мешавем,—гуфтани марди хона тақдири Азизаро оиди ин намуди варзиш ҳал карда буд.

Вафоака иштибоҳ накард. Духтарчаи чолоку барнояш қобилияташро на танҳо дар хониш, балки дар машқҳои таэквон-до низ намоиш дода тавонист. Ҳатто дугонаҳояш аз маҳорати ҷангарагии ӯ ангушти ҳайрат мегазидагӣ шуданд. Ягон муҳориба набуд, ки ӯ рақибашро лол намононад. Зарбаҳояш ногаҳону сахт буданд.

Аз рӯзе, ки чемпионати ҷумҳуриро аз рӯи таэквон-до дар шаҳри қадимаи Бухоро гузаронидани шуданд, ба рӯи Азизахон роҳи сафед боз гардид. Ҷуссаи Азиза ба қудрату тавонӣ табдил ёфта буд. Духтар вақту новақт пайкарашро обутоб медод, хиштҳои пухтаро бо зарби даст дукафон ва тахтаҳои чӯбинро пора мекард. Ҳунарнамоии ӯро дида, падару модар ба ваҷд меомаданд, кампири инҷиқи хона Мавлудахола бошад, зери лаб ғур-ғуркунон дар дилаш мазаммат менамуд, ки набераaш амали номатлуб дорад.

—Дадо, пагоҳ мусобиқаҳои чемпионат сар мешаванд. Мехостам шумо бо модарам иштирок кунетон, бароятон даъватнома гирифтам. Агар толеъ ёр гардаду ҷои якумро гирам, оянда ам нурбор мешавад. Кошкӣ...

Азиза дарк мекард, ки вақтҳои охир ҷисман ва маънан ба камол расидааст. Баданаш гӯё чун пӯлод обутоб ёфта, ҳаракатҳояш ба ҳаракатҳои ҷавонмардон монанд мешавад. Ба гумонаш ӯ дар замин не, дар фазо парвоз мекунад. Назараш ҳам ба муҳиту одамон дигар гаштааст, шӯълаи раҳму шафқат дар дилаш кам метобад, дасту поҳояш мехоранд, лаёқаташро санҷидан мехост.

—Азизахон, пагоҳ рӯзи таваллудам. Мехоҳам, ки ту ҳам дар ҷашни зодрӯз иштирок кунӣ. Чи тавр, маъқул?—изҳор намуд рӯзе дӯсти ҳаммактабиаш Наимҷон.

—Ба эътиборатон ташаккур, Наимҷон, ҳатман меравам,—гуфт Азизахон.

Шабнишинӣ серодам буд. Омадагон аз соҳибҷашн таърифу тавсифашонро дареғ намедоштанд. Наимҷон дар мулозимат буд, ки ҳамсинфаш Оқил ӯро ба наздаш хонда, хоҳиш кард, ки як қадаҳӣ нӯшанд.

—Медонӣ барои чӣ? Бубахш, алҳол барои ту не, ба хотири ана ҳамон Азизаи шарикдарсамон, ки ақлу ҳуши ҳама ҷавонҳоро ба худаш ҳамчун оҳанрабо мекашад. Медонӣ, ӯ духтар не, балост, аз мардҳо мондагӣ надорад. Рақибонашро нақши замин кардан барои ӯ ҳеҷ гап не. Аммо, ман шармандаю шармсор кардани Муҳибаро ба ӯ асло бахшида наметавонам, ҷоғашро канда, аз муҳорибаҳои таэквон-до мутлақо дур сохтанам мумкин. Ба ҷояш шинонда намонам, номамро дигар мекунам, чунон адабашро диҳам, ки...

—Оқил инони даҳонатро ба даст гир, аз ҳаддат гузашта истодаӣ,—гуфт Азиза, ки сӯҳбати ду ҷӯра ба гӯшаш расида буд.

—Дидӣ, Наим, акнун ӯ ба ман таҳдид дорад. Аммо, ман аз ӯ наметарсам.

—Оқил, нағзаш бас кун, вагарна...—

—Э, худат кистӣ, ки ба ман фармойиш медиҳӣ, тирмизак,—гуфтани Оқили бадҷаҳл оташи низоъро баландтар афрӯхт.

Давранишинҳои аз баҳс огоҳ ёфта низ хоҳу ноxоҳ ба по бархоста, пайи ҳам ба рӯи суфаи хиштфарши фарохи хона баромаданд, зеро барои бо сухан имкони онҳоро оштӣ додан аз даст рафта буд.

Азиза андаке ба қадаҳи май лаб расонда бошад ҳам худро ҳамчун ҷанговар ҳис мекард. Ба гумонаш на танҳо Оқили оҷизро, ҳатто деви афсонавиро ҳам мағлуб карда метавонист. Бинобар ин қабл аз задухӯрд аз рақибаш пурсид:

—Оқил, метавонӣ аз қавлат баргардӣ, узратро шунида, дуруштиҳоятро мебахшам.

—Ҳаргиз! Агар дар назди ҳар хел шаддоди бетаъин сар хам кунам, ҳамчун ҷавонмард ба сар боло карда гаштан ҳоҷат намемонад,—гуфтани Оқили оташингашта ҳар дуро ба қувваозмоӣ водор намуд.

Азиза каму беш аз ҳунари гӯштингирии Оқил хабар дошт. Машқҳояшро дар маркази таэквон-до аз назар гузаронида буд. Чолок, худро дифоъ мекунад, бо дасту лагад ба рақиб зарба зада метавонад. Аммо, дар муҳориба хатоҳои ҷузъиаш ҳам кам нест. Алалхусус, ҳангоми ҳуҷум оинҳои муҳофизаро пурра риоя намекунад, ба қудраташ аз ҳад зиёд баҳо медиҳад.

—Хӯш, тайёрӣ, Оқил?—пурсид пас аз мулоҳизаронӣ Азиза.

Худатро дон, ман ҳамеша омода ҳастам,—ҷавоб дод Оқил бо ҳавобаландӣ. Азиза зарба хӯрад ҳам, ба ҳуҷум гузашта меистод. Оқил бо тамоми вуҷудаш баҳри ғалаба ҷонбозӣ дошт. Тамошобинони ҳангоматалаб ба ҷидду ҷаҳди ӯ қойил монда, ба ҳоли танги Азиза тараҳҳум мекарданд. Духтари мубориз сарфаҳм рафт, ки Оқил бо ҳаракатҳои беҷо қувваи бозувонашро ба харҷ додаасту ҳоло маҷбур аст, ки худро ҳифз кунад. Болои ҳам бо муштu лагад рақибашро чунон бо шиддат кӯфт, ки билохир нақши замин шуд...

Ҷои якумро ишғол кардани Азизахон дар чемпионати ҷумҳурӣ ба дасташ калиди толеъро супурд, гӯем, муҳобот намешавад. Ӯ як не, чандин рақиби номдорашро ба замин хобонда ғолиби мутлақ ва унвони устоди варзишро ба даст даровард.

Ин комёбиҳо аҳли байтро гарчи шод мегардонд, вале омаду рафти хостгорон падару модарро ба ташвиш андохта буд. Волидайн фурсат ёфта, ҳаминки оиди ин масъала лаб мекушоданд, Азизахон фавран ваҷҳашро пешкаш менамуд:

—Маро ба ин каллобалоҳо ҳанӯз фурсат нест, дадаҷон. Худатон медонед, ки ба наздикӣ бояд баҳри иштироки мусобиқаи ҷаҳонӣ аз рӯи таэквон-до ба Япония равам. Бинобар ин шабу рӯз машқ накунам, намешавад. Шавҳаркунӣ гурехта намеравад, ҳама кор бо вақту соаташ.

—Мо розӣ, ҳар қадар хоҳӣ машқ кун, лекин аз Япония чун баргаштӣ, дар ин бобат ба фурҷа гапзанон мекунем,—гуфт бурдборона Вафоако.

Афсӯс, фурсати сари духтарро ҷуфт кардан ҳамон даст намедод. Азизахонро хоҳиши иштирок дар қувваозмоиҳои ҷаҳонӣ кам не, то рафт зиёд мегашт. Амрико, Фаронса, Олмон ва дигар мамолики дунё, ки ҳатто падару модар чашмдошт набуданд, духтарро даъват доштанд. Бо нишонҳои тиллоию ҷоизаҳо баргаштани Азизахонро дида, Вафоако беихтиёр қатъияташро ғундошта мемонду ба духтараш гапи беҳуда заданро раво намедид.

(Давомаш дар саҳ.4)

Ба ёрии омӯзгорон

Ному насаб ва тахаллусу лақаб

Дар ҷараёни тадрису таълими адабиёти тоҷик, аз ҷумла, таърихи адабиёти ниёгон дар бобати маънидод кардани маълумотҳои таърихӣ, аз харитаҳо нишон додани мавзеъҳои тағйирёфтаи ҷуғрофӣ, кушодани моҳияти ҷараёнҳои иҷтимоӣ, нақли лаҳзаҳои ҳаёти ин ё он адиб ба омӯзгорони забон ва адабиёт мушкилиҳои зиёде пеш меоварад. Чунончи, ҳангоми дар бораи тасаввуф, сабкҳои адабӣ сухан рондан, ё худ аз харита нишон додани Хуросон, Форс, Туркистони Шарқӣ, Суғд, Бохтар, Мовароуннаҳр ҳамин гуна ҳолатҳо рух медиҳанд. Ин хел душвориҳоро дар ҷараёни таълими тарҷимаи ҳоли адиб, аз ҷумла, ҳангоми фаҳмондани ному насаб, тахаллус ва лақаби ӯ низ мушоҳида кардан мумкин.

Зиндагиномаи ин ё он адиб низ монанди ҳар як мавзӯи дигари адабӣ дар асоси нақша ва бо тартиби муайяни таърихӣ таълим дода мешавад. Дар ин маврид низ диққати шогирдон бештар ба таълим ва ҷиҳатҳои тарбиявии ҳаёти адиб, ба лаҳзаҳои ибратбахши он ҷалб карда мешаванд. Агар тарҷимаи ҳоли адиб бесарунӯг, хушку холӣ ва бе далел нақл карда шавад, хонандагон аз ин гуна дарс дилгир мешаванд.

Аз ин рӯ, дар бораи ному насаб, тахаллуси адиб аз рӯи имкон пурра маълумот додан зарур аст, то ки хонанда дуруст сарфаҳм равад ва донад, ки сухан дар бораи кӣ меравад. Ҳангоми омӯзондани ҳолномаи шоиру нависандагони муосир дар ин бобат барои омӯзгор ҳеҷ гуна душворие пеш намеояд. Зеро ин адибон, аввалан ҳамзамони мо буда, сониян, мафҳуми ному насаб баъди қабул шудани фамилиясозии русӣ хеле содда шудааст ва куния, лақабу номҳои фахрӣ-эҳтиромии дурудароз қариб аз байн рафтанд.

Аммо ҳангоми таълими тарҷимаи ҳоли адибони ниёгон ҳолатҳое пеш меоянд, ки баъзе омӯзгорон номи шоир, номи падар ва кунияи ӯро фаҳмонда дода наметавонанд. Зеро таъсири ному насабдиҳии арабӣ мафҳуми номҳоро то андозае душвор гардондааст. Чунончи, вақте ки сухан дар бораи Абӯалӣ ибни Сино меравад, аксарият номи ӯро Абӯалӣ мегӯянд. Дар бисёр манбаъҳо вай танҳо Сино ном бурда мешавад. Ҳол он ки Абӯалӣ—падари Алӣ гуфтан аст ва ин ном кунияи ӯ буда, вай падари ҳеҷ гуна Алӣ набуд. Ибни Сино — писари Сино гуфтан аст. Номи аслии ин донишманди бузург Ҳусайн будааст. Ё худ номи шоири бузурги достонсаро Фирдавсӣ Абулқосим нест, балки Шарафшоҳ аст. Абулқосим кунияи ӯст. Ҳатто, ном ва кунияи асосгузори адабиёти классикии тоҷик Рӯдакӣ ҳам дар китобҳои гуногун дар шаклҳои мухталиф ба забон гирифта мешаванд. Фараз кардем, дар тахтаи синф ному насаби Носири Хисрав ба тарзи пурра—«Абӯмуиниддин Ҳаким Носир Хусрав бинни Ҳориси Қабодиёнӣ» навишта шуд. Агар омӯзгор дуруст эътибор надиҳад, ному кунияро омехта мекунад.

Дар баъзе мавридҳо муаллифони китобҳои дарсӣ низ ному насаби адибонро возеҳ баён накарда, маънидод кардани онҳоро ба омӯзгор ҳавола мекунанд. Дар чунин маврид бояд омӯзгор аз манбаъҳои гуногун истифода бурда, ному насаби шоирро дуруст фаҳмонад. Зеро ном, насаб, лақаб, тахаллусҳо аз ҳамдигар ба тарзи куллӣ фарқ мекунанд, ки ҳоло дар хусуси баъзе аз инҳоро то қадри имкон шарҳ медиҳем.

Куния. Устод Айнӣ кунияро чунин маънидод мекунад:

«Куния дар истилоҳ ҳар номеро, ки бо «аб», «абӯ», «аби» сар карда, ба шахсе нисбат медиҳанд, «куния» меноманд. (Куллиёт, ҷилди II, китоби I, Душанбе, 1963, саҳ. 53).

Куния аз лақаб ва тахаллус тафовути куллӣ дорад. Куния ҳамчун унвони фахрӣ-эҳтиромӣ бештар ба олим, донишманд, адиб, санъаткор, соҳиби мартабаи бузурге дар сурате дода мешавад, ки халқ эшонро эътироф карда бошанд. Ҳамин тариқ, куния номи иловагие мебошад, ки бо изофа карда шудани он номҳо маънои «писари фалонӣ», «падари фалонӣ»-ро ифода мекунанд. Дар ин маврид бояд эҳтиёткорона рафтор кард. Падари шоирро нафаҳмида, кунияи вай гуфтан нодуруст аст. Зеро агар Абӯтолиб маънои «падари Толиб»-ро диҳад ҳам, соҳиби ном мумкин аст падари Толиб набошад.

Ғайр аз ин мо кунияҳои бе бандаки «абӯ», «аби» омадаро низ мебинем. Чунончи, ҳамзамонҳояшон ба Абдураҳмони Ҷомӣ кунияи «Нуриддин» (нури дин), ба Алишер Навоӣ кунияи «Низомиддин» (нигоҳдорандаи тартибу интизоми дин ё ки адолат)-ро додаанд. Пайваста бо ин мо дар таърихи адабиёти беш аз ҳазорсолаи худ мебинем, ки аксарияти шоирону олимон иловаҳои эҳтиромӣ доранд ва аксарияти ин номҳо бо куния наздик буда, нисбат ба соҳиби он ифодаи ҳусни таваҷҷӯҳ, эҳтиром мебошанд. Чунончи, Шайхурраис Абӯалӣ ибни Сино, Мавлоно Ҳилолӣ, Шайх Саъдӣ, Адиб Собири Тирмизӣ, Ҳаким Низомии Ганҷавӣ ва ғайра. Калимаҳои «шайхурраис», «мавлоно», «шайх», «адиб», «ҳаким» номҳои иловагии ифодакунандаи эҳтиром мебошанд, ки аз онҳо «мавлоно», хеле умумӣ аст.

Ҳамин тариқ, қариб тамоми адибони гузаштаи тоҷик, аз ҷумла, Рӯдакӣ (Абулҳасан), Фирдавсӣ (Абулқосим), Носири Хусрав (Абӯмуинуддин), Умари Хайём (Абулфатҳ), Биноӣ (Камолиддин) куния доранд.

Тахаллус. Ин калима низ аз забони арабӣ гирифта шудааст ва маънои луғавиаш «халос шудан» аст. Дар истилоҳи адабӣ он номеро, ки шоир ё нависанда, олим, санъаткор худаш барои худаш интихоб мекунад, бо ин ном асарҳо эҷод мекунад, машҳур мешавад. Дар ибтидо бисёр шоирон дар байти охири ғазалҳо тахаллуси худро зикр мекарданд, ки онро «байти тахаллус» ҳам мегӯянд ва маънои «халос шудан» низ аз ҳамин маънӣ бармеояд.

Тахаллусинтихобкунӣ таърихи дуру дарозе дошта, вай аз ҳама бештар дар байни мардуми Шарқ паҳн шудааст. Дар адабиёти асрҳои пешинаи тоҷику ӯзбек ва Озарбойҷону Эрон мо қариб шоиреро дучор намекунем, ки тахаллус надошта бошад. Дар байни аҳли илму адаби Аврупо, аз ҷумла, халқи рус ҳам баъзан адибони ба худ тахаллусдорро (псевдоним) мебинем. Чунончи, «Прибой»— тахаллуси Новиков, «Горкий»—тахаллуси Алексей Максимович Пешков аст. Аммо дар байни адибони ин халқҳо тахаллусинтихобкунӣ ҳамчун дар олами илму адаби машриқзамин оммавӣ набуда, аксари адибон бо ному насаби худ асарҳо эҷод мекунанд.

Тахаллусҳоро ба моҳияти маънавиашон нигоҳ карда ба чунин гурӯҳҳо тақсим кардан мумкин аст:

1. Шоир тахаллусро нисбат ба касбу кори худ интихоб мекунад: Хайём, Сӯзанӣ, Қассоб, Аттор ва ғайра.

2. Нисбат ба ҷои таваллуд ё истиқомати худ: Рӯдакӣ, Зоконӣ, Ҷомӣ, Румӣ, Деҳлавӣ, Самарқандӣ, Бухорӣ, Деҳотӣ ва амсоли инҳо.

3. Бархе аз тахаллусҳои интихобкардаи адибон бо ҳаёти иҷтимоии онҳо то андозае алоқаманд буда, онро шоир вобаста ба тарзи зиндагии худ интихоб мекунад: Муфлисӣ, Зорӣ, Фурқат, Девона, Савдоӣ, Ҷунунӣ, Мӯҳтоҷӣ.

Устод Айнӣ дар «Ёддоштҳо» сабабҳои ба худ интихоб кардани тахаллусҳои «Мӯҳтоҷӣ», «Ҷунунӣ», «Сифлӣ»-ро бо ҳаёти ҳамонрӯзаи худ то дараҷае мувофиқ шумоdefault даанд, мегӯянд. (Айнӣ, «Ёддоштҳо», ҷилдҳои I-II, Душанбе, 1955, саҳ. 188).

4. Номи баъзе шоирон ҳамчун тахаллус ҳам истифода шудааст: Ҳусайнӣ, Меҳрӣ, Робиа, Собир, Лоиқ, Ҷонибек, Абдулло, Норӣ, Ҷаъфар ва ғайра.

5. Гурӯҳи асосии тахаллуси шоирон бо ҳаёт, ҷои таваллуд, касбу корашон ягон муносибате надоранд: Фирдавсӣ, Саъдӣ, Навоӣ, Камол, Ҳилолӣ, Восифӣ, Сайидо, Бедил, Шоҳин, Туғрал ва амсоли инҳо.

Мо дар таърихи адабиёти тоҷику ӯзбек якчанд шоирони як хел тахаллус доштаро мебинем. Чунончи, 3 нафар Низомиҳо, 2 нафар Фирдавсӣ, 5-6 нафар Навоӣ, 3-4 Махфиҳо гузаштаанд. Бо тахаллусҳои Фонӣ, Сайидо, Фитрат, Дониш, Гулханӣ, Ҷомӣ низ бисёр шоирон эҷод кардаанд.

Инчунин шоироне гузаштаанд, ки бо чанд тахаллус эҷод кардаанд. Аз ҷумла, Алишер Навоӣ бо тахаллуси Фонӣ, Абдулқодирхоҷа Савдо бо тахаллуси Бепул, Моҳларойим Нодира бо тахаллусҳои Макнуна, Комила, Муҳаммадшариф Гулханӣ бо тахаллуси Ҷуръат низ асарҳо эҷод кардаанд.

Алишер Навоӣ дар «Маҷолис-ун-нафоис» овардааст, ки яке аз ҳамзамонони ӯ Мавлоно Яҳёи Сайбак бо тахаллусҳои «Фаттоҳӣ», «Хуморӣ», «Асрорӣ», «Туффонӣ», яъне бо 4 тахаллус шеърҳо навиштааст. Адиби асри XVII Мирзо Тархурдор низ бо тахаллусҳои Фароҳӣ, Мумтоз асарҳо офаридааст. Аз адибони асри гузашта Садриддин Айнӣ бо 4 тахаллус асарҳо офаридааст, Ҳамза Ҳакимзода бошад, бо тахаллусҳои Ниёзӣ ва Ниҳон асарҳо офаридааст.

Дар адабиёти муосир низ интихоби тахаллус аз ҷониби адибон мушоҳида мешавад. Чунончи, Шукӯҳӣ, Баҳорӣ, Шӯҳрат, Фарзона, Паймон, Пирӯзӣ, Парисо ва ғайра.

Лақаб. Дар таърихи адабиёт мо шоирони бисёреро низ мебинем, ки онҳо баробари ному кунияю тахаллус доштан лақаб низ доранд. Ба ин адибон лақаб аз ҷониби ҳамзамононашон мувофиқи ягон хислат, касбу кор, кирдорашон дода шудааст. Лақаб хусусияти дутарафа — мусбат ва манфӣ дорад.

Дар баъзе мавридҳо лақаб ба шахсе, аз ҷумла, ба адибон, мувофиқи касбу кор, амалиёт, хислатҳои неки ӯ дода мешавад. Чунончи, Фитрати Зардӯз, Паҳлавон Маҳмуд ва ғайра.

Дар баъзе ҳолатҳо мо ба маънои манфӣ истифода бурда шудани лақабро мебинем. Барои калонии сараш ҳамзамононаш ба Аҳмади Дониш лақаби «Калла»-ро дода буданд. Ба назари мо лақабгузории манфӣ аз рӯи одоб нест.

Имзои мустаор. Баъзан шоир, нависанда, рӯзноманигор тахаллус ё номи аслии худро пинҳон дошта, бо номи сохта, бофта,ориятӣ дар матбуот баромад мекунад. Ин гуна ном, имзои муваққатӣ—имзои мустаор номида мешавад. Ба вуҷуд омадани ин гуна имзо сабабҳои маълуми иҷтимоӣ доранд. Бо имзои мустаор навиштан махсусан ба эҷодкорони солҳои бистуми асри гузашта хос буд. Дар саҳифаҳои маҷалла ва рӯзномаҳои ин давра даҳҳо мақолаҳо, фелетонҳо, шеърҳои ҳаҷвӣ нашр шудаанд, ки дар онҳо ашхоси маълум, ҳолатҳои манфии давр зери тозиёнаи танқид гирифта шудаанд. Гузоштани имзои аслии муаллиф зери ин гуна мақолаву шеърҳои ҳаҷвӣ ва фелетонҳо дар он замон боиси рӯйдодҳои нохуш гардиданаш мумкин буд. Бинобар ин муаллифони чунин асарҳо номи аслии худро пинҳон карда, имзои мустаор мегузоштанд ва баъзан онро ҳам тез-тез дигар карда меистоданд.

Драмнавис ва рӯзноманигори маърифатпарвари ҳамон давр Ҳоҷӣ Муин Шукруллозода дар навиштаҳои худ рӯйхати имзои мустаори зиёда аз даҳ нафар адиб ва рӯзноманигорони даврро қайд кардааст, ки ҳар яке бо якчанд имзои мустаор асарҳо навиштаанд. Аз ҷумла, худи ӯ бо имзоҳои мустаори «Ботурбек», «Дамдузд», «Шумшук», «Хотинпарвар», «Ҷақимчӣ», «Аърофӣ», «Мулло Ҷумбул» эҷод карда бошад, Садриддин Айнӣ бо имзоҳои мустаори «Бир кечалик футурот», «Гунаҳкор» ва ғайра асарҳо навиштааст. Адибони дигари ҳамон давр Ғафур Ғулом, Абдулло Қаҳҳор, Фахриддин Роҷӣ, Саидризо Ализода ва чанде дигарон низ имзоҳои мустаор доштанд. Чунин анъана дар рӯзҳои мо низ мушоҳида мешавад. Чунончи, рӯзноманигори шоистаи Ҷумҳурии Ӯзбекистон Маъруф Отахонзода баъзан бо имзои «М.Раҳгузар» дар саҳифаҳои «Овози тоҷик» баромад мекунад.

Омӯзгор дар ҷараёни таълими тарҷимаи ҳоли шоир ва олимон бояд ба ҳамаи ному насаб, тахаллусу лақаб, унвонҳои ифтихорӣ эътибор дода, ҳангоми дар тахтаи синф навиштан ва ё асбоби аёнӣ тартиб додан ба тартиби муайяни онҳо аҳамият диҳад, онҳоро маънидод намояд. Аввал ном, номи падар, куния, лақаб, номҳои дигари ифтихорӣ, нисбати ҷои таваллуд ва ё маҳалли зисти адиб маънидод карда шуда, дар охир тахаллуси адиб шарҳу эзоҳ дода мешавад. Чунончи, ному насаби Шайх Муслиҳиддин Саъдии Шерозӣ ба тарзи зерин пешниҳод мешавад: номаш — Муслиҳиддин, номи фахрӣ-эҳтиромияш — Шайх, дар ин ҷо ба маънои олим, донишманд омадааст. Шерозӣ — нисбати ҷои таваллудгоҳи ӯст. Тахаллусаш Саъдӣ. Ин вожаи арабӣ буда, маънояш хушбахт, некбахт, соҳиби толеи некро ифода мекунад.

Ному насаби Алишер Навоӣ чунин маънидод карда мешавад: номаш — Алишер, кунияаш — Низомиддин. Барои он ки аз мирзодаҳо буд, ба номи ӯ калимаи «мир» ҳамроҳ карда шудааст. Ба номи ӯ инчунин номи фахрӣ-эҳтиромии «Мавлоно» низ ҳамроҳ карда мешуд. Азбаски Алишер Навоӣ ба ду забон — ӯзбекӣ ва тоҷикӣ асарҳо эҷод кардааст, ҳамзамононаш ба ӯ унвони «зуллисонайн» (яъне соҳиби ду забон)-ро низ ҳамроҳ кардаанд. Вай ду тахаллус дорад: Навоӣ—аз калимаи наво, оҳанг, яке аз оҳангҳои «Шашмақом» ва Фонӣ — аз калимаи фано, нопайдо гирифта шудааст.

Билохир омӯзгор маънои тахаллуси шоирро ба дафтари луғати шогирдон менависонад ва ба ин васила луғатомӯзии онҳо бевосита аз таълими тарҷимаи ҳоли адиб оғоз меёбад.

Ҳамаи ин ба дониш ва маҳорати омӯзгор вобаста аст.

Аслиддин ҚАМАРЗОДА,
дотсенти Донишгоҳи давлатии Самарқанд.

Ёдбуд

Олими деҳа буд

Ману Шакарбой Бойматов дар як кӯча, қариб ки дар як ҳавлӣ зисту зиндагонӣ мекардем. Азбаски падару модари ҳардуямон ҳам колхозчӣ буданд, хурдсолиамон бо харсавориву алафкашонӣ мегузашт. Вақте ки соли 1961 синнамон ба ҳафт расид, дар собиқ колхози Карл Маркс (ҳозира Қодирқул Султонов) мактаби нав ба забони тоҷикӣ кушода шуд. Мо акнун хонандаҳои пешқадами ҳамон мактаб будем. Аз хурсандӣ дар курта намеғунҷидем. Шакарбой Бойматов дар мактаб яке аз талабаҳои боақлу боодобе буд. Махсусан, математикаро дӯст медошт. Муаллима дарс мегузаштанд, вай мисолу масъалаҳоро пешакӣ ҳал мекард. Ба синфи ҳафтум гузашт, ки фанни химия ба ҷадвали дарс даромад, акнун шавқу ҳаваси Шакарбой ба ин фан ниҳоят баланд шуд, ӯ мегуфт: «фанҳои математика, физика, химия барои ман ҳамчун олоти меҳнат аст. Вақти каландзанӣ физика, вақти пахтачинӣ математика, вақти беморӣ химияро ба хотир меорам». Вай дар олимпиадаҳои ноҳиявӣ аз фанҳои физика, химия, математика ҳар сол иштирок мекард. Ҳамеша аз химия дар ноҳия ҷои якумро гирифта, ба вилоят мерафт, дар вилоят ҷои дуюмро мегирифт. Соли 1970 мактаби миёнаро бо баҳоҳои хубу аъло тамом карда, ба Донишгоҳи давлатии Самарқанд, ба факултети химия дохил шуд. Баъди хатми донишгоҳ мактаби зодгоҳаш ӯро ба оғӯш гирифт. Муаллим шуд. Боре ба ноҳияи Ургут ба тӯйи ҳамкурсаш рафтем. Аз донишгоҳ (номашон дар ёдам нест) академике омада, бо Шакарбой рӯ оварда, «олими калон мешавӣ» гуфта буданд. Лекин Шакарбой Бойматов дар қишлоқ, дар ҳалқаи хонандагон, муаллимон, колхозчиён олими калон буд.

Шакарбой дар давоми 26 соли муаллимиаш шогирдони зиёдеро тарбия кард. Аз онҳо М.Хидиров дар ноҳияи Комсомол, Б.Хидиров дар мактаби 34-и ноҳияи Сайҳунобод муаллими химия шуда кор мекунанд, Т.Қамбарова, Ҳ.Қазоқов бо худаш дар мактаби номбурда дарс медоданд. Зоотехнику агрономҳо, ҳамчун устод Шакарбойро ба забон мегирифтанд.

Шакарбой Бойматов унвони муаллими калонро дошт. Вай 20 сентябри соли 2003 аз бемории дил якбора чашм пӯшид... Аҳли байт, хешовандон ва умуман ҳамдеҳагонаш ҳамеша ӯро бо некӣ ёд мекунанд.

И.ДЕҲҚОНОВ,
Э.ТАҒОБОЕВ.
вилояти Сирдарё.

Мусоҳибаи мо

Садоқат ба кори таълим

Коллеҷи касбу ҳунари хоҷагии кишоварзии ноҳияи Тӯрақӯрғон яке аз муассисаҳои намунавии вилояти Наманган ба шумор меравад. Дар коллеҷ «Таъмир ва коркарди ускунаҳои хоҷагии кишоварзӣ», «Барқ ва автоматиконии кишоварзӣ», «Назорати сифат ва стандартиконии маҳсулоти кишоварзӣ», «Таъмир ва идоракунии нақлиёт», «Муҳосибӣ», «Молия» барин касбу ҳунарҳо омӯзонда мешавад.

Ҷамъ 42-то синфхонаҳои ҷиҳозонидашуда, 5 лабаратория, 12 устохонаи таълим мавҷуд. Дар шӯъбаҳои рӯзона, ғоибона ва шартномавӣ зиёда аз 1500 нафар муҳассилин таҳсил мегиранд. Коллеҷ аз соли 2003 ба хатти байналхалқии интернет пайваст шуд.

Чанде пеш мухбирони ҷамоатиамон А. Аҳмадалиев ва А. Муродовҳо бо директори коллеҷ, доктори илми техника, профессор, аълочии таълими миёнаи махсуси касбу ҳунар Н. Бойбобоев вохӯрданд ва аз ину он пурсон шуданд.

—Набӣ Бойбобоев, хуб мешуд, агар худро ба рӯзномахонони гиромӣ шинос мекардед.

—Камина соли 1957 дар деҳаи Уйғури ноҳияи Попи вилояти Наманган дар оилаи деҳқон дида ба дунё кушодам. Соли 1964 ба синфи 1-уми мактаби рақами 4-и деҳа қабул шуда, соли 1974 мактабро бо «медали тилло» ба итмом расондам. Ба хондан шавқи баланд доштам. Ҳамон сол ба Донишкадаи политехникии Тошканд (ҳоло Донишгоҳи техникӣ) ба факултаи «Мошинҳои хоҷагии кишоварзӣ» дохил шуда, онро ҳамчун муҳандис- механик хатм кардам. Баъд дар Донишкадаи механикаи Академияи улуми Ӯзбекистон ба кор шурӯъ кардам.

Солҳои 1981-1985 дар Маскав дар Донишкадаи тадқиқоти илмии мошинсозии хоҷагии кишоварзӣ ба аспирантура қабул шуда, дар мавзӯъи «Беҳтар гардонидани қисмҳои картошкағундорӣ» рисолаи номзадиамро ҳимоя кардам. Баъди ин ба донишҷӯён сабақ медодам ва дар як вақт мақолаҳои илмӣ менавиштам. Солҳои 1979-1981 дар Донишкадаи механикии Академияи улуми Ӯзбекистон ходими илмӣ, солҳои 1985-1988 дар Донишкадаи роҳи оҳани Тошканд дотсенти кафедраи «Асосҳои лоиҳавии мошинҳо» адои вазифа намудам.

Аз соли 1988 то соли 2000-ум муовини декани Донишкадаи муҳандисию педагогии Наманган, декани факултети ғоибона, мудири кафедраи «Агромуҳандисӣ» будам ва ба толибилмон дарс гуфтам. Бо ташаббуси камина дар факултети «Агромуҳандисӣ»-и донишкада ихтисоси бакалавриат ва магистратура ташкил гардид. Давраи гузашта дар Маскав дар докторантура таҳсил гирифта, соли 1994 «Дар қитъаҳои шароити намигариаш паст ва мураккаб, истеҳсоли технологияи ҷамъоварии ҳосили картошка» рисолаи докториамро ҳимоя кардам. Сипас аз тарафи комиссияи аттестатсионии олии Ӯзбекистон ба унвони фахрии профессорӣ мушарраф гардидам.

Аз овони ҷавониам бо фаъолияти илмӣ-техникӣ шуғл варзида, дар анҷуманҳои минтақавӣ, байналхалқӣ ва мамлакатҳои ҳамдӯстӣ иштирок доштам. Инчунин барои хизматрасонии хоҷагии халқ ва маҷмӯи агросаноат даҳҳо монография ва мақолаҳои илмию услубиро эълон кардам. Маҷмӯаи мақолаҳои илмиам чоп шуд, дар «Фан ва турмуш», «Ӯзбекистон қишлоқ хӯҷалигӣ», «Ӯзбекистон фанлар академияси ахборотномасӣ», «Техника в селском хозяйстве» барин маҷаллаҳо мақолаҳои тадқиқотиам ба табъ расиданд.

Соли 2000-ум ба коллеҷи зикршуда директор шудам.

Ҳамсарам Шавқинисо Собирова соҳиби маълумоти олӣ, муаллими забони англисӣ. Падари чор нафар фарзандам.

Солҳои дар донишкада кор карданам кори лабаратория ва машғулиятҳои амалиамро дар амал месанҷидам. Ҳамон вақт ба коллеҷ шинос шудам.

—Ҳар як роҳбари нав корро бо усули ба худ хос сар мекунад.

Бале, банда азм менамудам, то ки дар коллеҷ, пеш аз ҳама муҳити хуби кору эҷоди омӯзгоронро таъмин намоям. Бо донишкадаҳо ҳамкориро ба роҳ монда, дар коллеҷ филиали кафедраҳои донишкадаи муҳандисию педагогии Намангонро ташкил намуда, муаллимони дараҷаи илмӣ доштаро ба кор қабул намоям. Номзади илми педагогӣ, дотсент Шерзод Абдураҳмонов, номзади илми филологӣ Акмал Абдуллоҷонов, номзадҳои илми техникӣ, дотсентҳо Ғуломҷон Ӯришев ва Аҳмадҷон Ҳамидов барин педагогҳо дар беҳтар гардонидани корҳои илмию таълим саҳми калон мегузоранд.

Фаъолияти маъмурият ва шӯъбаҳоро баланд бардоштем, чанд кафедра ташкил кардем. Баҳри баланд бардоштани масъулият ва нуфузи методистон онҳоро ҷонишини директор оиди корҳои илмию услубӣ таъин кардем. Бо сарварии методисти тоифаи олӣ, аълочии таълими халқ Ҳусайн Шагиаҳмедов маркази эҷодии мазкур се соли охир бо ҳамкории педагогҳоямон беш аз 60 барномаи услубӣ, 100 маърӯзаи ҳадафрасу замонавиро навиштанд.

Корҳои илмӣ-услубии муаллими электроника Ҳафиза Миртоҷиева, ҷонишини директор оиди корҳои таълим Тоҳирҷон Ҷалолов, муаллими физика Ӯктамхон Абдуллоева, муҳандис-муаллим Муқаддиб Мамаҷонов, мудири шӯъба Шаҳноза Кимёназаровҳоро дар миқёси вилоят ва ҷумҳурӣ оммавӣ мегардонем. Соли 2000-ум камина бо ҳамкории мудири шӯъба Ш. Инъомов «Мошинҳои кишоварзӣ», боз ду нафар ҳамкоронамон Ш. Инъомов бо ҳамкории муҳандис-педагог С. Мансуров «Истифодаи саройи мошину трактор» барномаи услубиро чоп карданд.

Онҳое, ки бо корҳои илмӣ- услубӣ шуғл меварзанд, ҳавасманд гардонида мешаванд. Ин имконият медиҳад, ки дарсдиҳии омӯзгорони коллеҷамон ба дараҷаи донишкада бардошта шавад. Ҳоло Гулчеҳра Мирзомаҳмудова, Ривоҷиддин Тоҷибоев, Муҳибулло Қӯчқоров, Дилором Мирзоева барин муаллимони кордида таҷрибаи бои худро аз навкорону шогирдон дареғ намедоранд.

Шавқу ҳаваси муҳассилинро ба ҳисоб гирифта, дар коллеҷ 18 маҳфили фан ва ҳаводорони бадеӣ, суратгирӣ, «Маркази коргузорӣ бо муҳассилини иқтидорнок» фаъолият мебарад.

Таҳти сарварии Ҳусайнака Шагиаҳмедов «Маркази фаъолияти муҳассили иқтидорнок» амал мекунад. Чанде пеш муҳассили соли дуюми шӯъбаи «Молия» Баҳром Ҳафизов соҳиби стипендияи Донишкадаи муҳандисию педагогии Наманган гашт. Ин гуна донишҷӯён хеле зиёд шуданд.

Ба ҷавонони ҳозира ҳавасам меояд. Онҳо метавонанд дар синни номзадии ман доктор, дар синни докториам академик шаванд. Дар ин ҷода ба онҳо ҳамаи шароитҳо фароҳам оварда шудааст.

Ба ҷавонон, мисли санъаткорону варзишгарон, дасти ёрии индивидуалиро ба роҳ мондан лозим. Зеро хуб мешуд, агар дар дили онҳо оиди кашфиётҳои илмӣ ва ихтироъгарӣ рағбат пайдо шавад. Донишҷӯён ба худ ба суоли «Ман ба Ватанам, халқу диёрам чӣ кор кардам?» ҷавоби сазовор дода тавонанд. Вале ин гуна донишҷӯёнро ба воя расондан осон нест. Баҳри ба ин нияти некӯ расидан набояд аз заҳмати омӯзгорӣ сар тобем.

Мусоҳибон
А. АҲМАДАЛИЕВ,
А. МУРОДОВ.

Номзад ба мукофоти Давлатии ба номи Зулфия

Нигораи хушнигор

Ҳар инсон бо истеъдоду тавоне ба дунё меояд. Яке салиқаи олимӣ дорад, дигаре тавони роҳбарӣ, сеюмӣ шеър менависад, чаҳорумӣ сарлашкари ҷасурест... Яъне ҳар кас дар соҳае, пешае, амале имтиёзе дорад.

Дузд, қаллоб, муттаҳам ва мардумфиребони соҳибистеъдод низ ҳастанд.

Бо вуҷуди ин, ки доягону мураббиён ва омӯзгорон ба сад дил мехоҳанд, ки шогирдонашон олим, нависанда, роҳбар, сарлашкар, кайҳоннавард, табиб, тадбиркор, омӯзгор ва ғайра бошанд, вале ғайричашмдошт дузду қаллобу муттаҳам ва авомфиребони тавоно низ аз онҳо ба зуҳур меоянд.

Танҳо мураббиву омӯзгорони комил ва ҳушманду болаёқат метавонанд дар ташаккули соҳибистеъдодҳои модарзод саҳм бигиранд.

Қаҳрамони ин навиштаи мо мусаввири наврас, аз мактаби рақами 54 ба номи Абдулғанӣ Мирзоеви деҳаи Варгонзаи ноҳияи Китоб, Нигора Мақсудова мебошад. Ӯ толибаи синфи 9-ум аст.

Тасвирҳои ибтидоии Нигора ба синни 5-солагиаш рост меоянд. Он овон дӯст медошт, ки соатҳои дароз ашколи (шаклҳо) гуногунро ба рӯи коғаз кашад. Беҳтарин тасвиракаш симои офтоби хандон буд. Пас гулаку одамчаҳо сохт, ба зочаҳо қабои ранг ба ранг пӯшонд...

Падари омӯзгораш Маҳмадалӣ Мақсудов сари вақт дилгармии духтаракашро ба сураткашӣ пай бурд. Қаламу коғаз, рангу мӯйқалам барояш харид, то дилгармтар шавад. Ӯ хато накарда буд. Нигора сол ба сол такмил меёфт. Тасвирҳояш таровати нав пайдо мекарданд. Аҳли хонавода, дугонаву шарикдарсонаш ба сураткҳояш бештар мутаҳайир мешуданд.

Соли сипаришуда дар шаҳри Қаршӣ озмуне таҳти номи «Фардои Ӯзбекистон аз нигоҳи бачаҳо» баргузор шуду дари комёбиҳо ба рӯи Нигора боз гардид. Доварон аз рӯи тасвирҳояш ба ӯ ҷои аввалро муносиб донистанд. Ҷои аввал мазмуни роҳхат ба озмуни ҷумҳуриро дошт.

Дар озмуни ҷумҳурӣ, ки соли равон дар шаҳри бостонии Самарқанд баргузор шуд, Нигора Мақсудова бо тасвирҳои худ «Фатҳи кайҳон», «Фардоро мо месозем», «Муҳаммадқодир Абдуллоев чемпиони ҷаҳон» иштирок намуд. Ҷои дуюмро гирифтани ӯ дар ин озмун пирӯзии бузург буд.

Нигора зимни сӯҳбат гуфт:

—Самарқандро бори аввал медидам. Ёдгориҳои таърихии шаҳри бостонӣ хуши маро рабуданд. Мадрасаву манора, равоқу гумбазҳои мунаққаш бешубҳа — ба ҳар гуна мусаввир илҳом мебахшанд. Бо вуҷуди он, ки чеҳрапардозиро (портрет) мепазирам, дар дил нияти тасвири он манзараҳо пайдо шуд. Нигора яке аз шогирдони пешқадам низ ҳаст. Фанҳои ҷуғрофия, химия ва физикаро на кам аз санъати тасвирӣ дӯст медорад.

Мусаввири наврас як даста тасвирҳояшро ҳамроҳи худ ба Тошканд овардааст. Дар дафтари корӣ онҳоро ба ҳамроҳии ҳофизи хушсалиқа Фармон Азимов (дӯсти падараш) аз назар гузарондем. Нигора воқеан ба чеҳрасозӣ ҳусни таваҷҷӯҳ доштааст. Дар байни тасвирҳояш чеҳраи шоири мардумии Ӯзбекистон Абдулло Орипов, қаҳрамонҳои видеофилми «Сонатаи зимистон» Ючин ва Ҷонсон, Гвадалупе аз филми «Гвадалупе» ба назар мерасид, ки ба асләшон хеле монандӣ доштанд.

Чеҳраи Саида Искандарова—чемпиони ҷумҳурӣ аз рӯи обварзӣ низ ҷолиб буд.

Шӯъбаи таълими халқ ва Кумитаи занони ноҳияи Китоб Нигора Мақсудоваро ба мукофоти ба номи Зулфия пешбарӣ намудаанд.

Санъати ӯ вобаста ба синну солаш сазовори ин гуна мукофот аст.

Комёбиҳо ёрат бод, Нигораи хушнигор!

***Дар акс:** намунае чанд аз тасвирҳои Нигора.*

ШОҲИД.

Дар нигористон

«Дунёро зебоӣ наҷот медиҳад»

—ин сухан чанд бор ҳангоми ба намоиш гузоштани тасвирҳои ранга ва сиёҳқаламиҳои мусаввирони Ӯзбекистону Русия дар намоишгоҳи шаҳри Тротскии назди Маскав садо дод.

Намоишгоҳро роҳбарияти маркази фарҳангии шаҳр ва Сафоратхонаи Ҷумҳурияти Ӯзбекистон дар Федератсияи Русия созмон дода буданд.

Иштирокдорон изҳор намуданд, ки гӯё бо як имои асои сеҳрнок худро дар Ӯзбекистони офтобӣ диданд. Воқеан он рӯз гӯё табиати нотакрори Ӯзбекистон дар шаҳри Русия буд.

Алоқамандони санъати тасвирӣ аз ошноӣ бо офаридаҳои мусаввирони ӯзбеку рус Б.Ҷалолов, Ҷ.Умарбеков, К.Одилов, О.Козаков, А.Мирзоев, И.Кириллов, С.Кочнев ва дигарон лаззат бурданд.

Мусаввири рус И.Кириллов аз сафарҳои эҷодии худ ба Ӯзбекистон ёд кард. Гуфт, ки халқи меҳмоннавози Ӯзбекистон, меҳмонро ҳамеша бо дилу чеҳраи боз истиқбол мегирад. Дар ин сарзамин ба сар бурда кас худро бегона ҳис намекунад.

Фарҳанг, бешубҳа, кӯпруки бовариву эътиқодест байни халқҳои гуногун. Халқҳои ӯзбеку русро риштаи анъанаҳои дури дӯстиву ҳамдигарфаҳмӣ ба ҳам мепайвандад.

Хотири иштирокдоронро рақсу сурудҳои русиву шарқӣ болида сохт.

Осори бачаҳои маъюб

—дар толори намоишии маркази пойтахт бо кӯмаки Академияи бадеии кишвар ва сафоратхонаи Ҷумҳурияти Мисри Араб дар Ӯзбекистон боз гардид.

Мазмунан қолинакҳои гулдор, ҳаккокиҳо, зардӯзиҳо ва тасвирҳои зебои бачаҳо фарҳанги қадимаи мисриён ва халқи ӯзбекро ёдрас менамуданд.

Дар маросими кушодашавӣ роҳбарияти Академия, сафорати Мисри Араб, Марказҳои илму фарҳанги мутааллиқ ба ин соҳа, Маркази вилоятии дастгирии бачаҳои маъюби Фарғона ва ғайра ширкат ҷустанд. Ба муаллифони офаридаҳо аз шаҳри Қӯқанд тӯҳфаҳои қимматбаҳо мутантан супурда шуд. Ҳамчунин таъкид гардид, ки бино ба барномаи пешакӣ тарҳрезишуда бачаҳо аз мавзеъҳои ҷолиби диққати пойтахт ва хонаи эҷодии мусаввирони номӣ боздид мекунанд.

«Маҳалла ва ё оламе, ки *дар он ба сар мебарам»*

—чунин ном дошт Озмуни байналхалқии фотосуратҳои бадеие, ки маросими мутантани мукофотсупорӣ ба лауреатҳояш дар толори марказии намоишии Академияи бадеии Ӯзбекистон ба вуқӯъ пайваст.

Ба озмуни байналхалқӣ, ки созмондиҳандагонаш Академияи бадеӣ, Вазорати корҳои хориҷии Ҷумҳурияти Ӯзбекистон, ҳокимиятҳои шаҳрӣ, Хонаи фотосуратҳои пойтахт ва ширкати Ӯзтелерадио буданд, аз 16 кишвари ҷаҳон—Озарбойҷон, Олмон, Юнон, Гурҷистон, Чин, Литва, Малайзия, Молдова, Непал, Русия, ИМА, Ӯзбекистон, Украина, Ҷумҳурии Корея, Ҷопон анқариб 500 кор пешниҳод шуда буд.

Ҷои аввал ба Воктор АН (Ӯзбекистон) барои силсилаи фотосуратҳояш доир ба мавзӯи «Кӯчаи бачагиам», насиб гардид. Ҷои дуюмро ба Юрден Маши (Олмон) доданд. Петру Козаку (Молдова) сазовори ҷои сеюм дониста шуд. Михай Потирнике (Молдова) ва Юн Сеонг-но (Ҷумҳурии Корея) (барои силсилаи фотосуратҳои «Шӯхиҳои солинавӣ») унвони дипломантҳои озмунро ба даст оварданд.

«Санъати Ӯзбекистон: дирӯз ва имрӯз»

—чунин ном дошт конфронси илмӣ-амалии олимони ҷавон, ки Академияи бадеии Ӯзбекистон ва ҳаракати иҷтимоии ҷавонон—«Камолот» созмон додаанд.

Дар анҷумани олимони ҷавон кормандони илмӣ, педагогҳои ҷавон, унвонҷӯю магистрҳои Пажӯҳишгоҳи санъатшиносӣ, Донишкадаи миллии бадеӣ ва дизайн (зебосозӣ, ородиҳӣ)-и ба номи К.Беҳзод, Донишкадаи санъати ба номи М.Уйғур, Консерваторияи давлатии Ӯзбекистон, Донишкадаи сохтмону меъморӣ, Донишкадаи фарҳанги ба номи А.Қодирӣ, Донишкадаи таърихи ФУ Ӯзбекистон ширкат ҷустанд.

Маърӯзаҳои олимон ба баъзе ҷанбаҳои методологии тадқиқи ҷараёнҳои бадеии санъати муосири кишвар, ки ба рушди ҷавонон ва ғановати маънавии онон нақши муҳим мебозанд, дахл доштанд.

С.САВЧУК-ҚУРБОНОВ.

Маҷмӯи нав

ҶИЗЗАХ. (Мухбири ӮзА Т.БЕКНАЗАРОВ). Дар ҷои партови стадиони марказии ноҳияи Бахмал маҷмӯи нави варзишӣ бунёд гардид, ки вай ба тамоми талабҳои замонавӣ ҷавоб медиҳад. Дар он, аз ҷумла, стадион барои 400 тамошобин, роҳравҳои махсуси давидан, майдонҳои волейболу баскетболбозӣ, тӯби дастӣ сохта шудаанд. Алҳол дар маҷмӯъ сохтмони қасри варзишии болопӯш, корти теннисбозӣ ва ҳавзи шиноварӣ идома дорад.

Таэквон-до

(Аввалаш дар саҳ.3)

Боз ҳамон кампири бекарори хонадон Мавлуда хола ба шӯр омада волидонро сарзаниш мекард:

—Чаро пеши роҳи беҳудагӯиҳои мардумро намегиред. Чанде пеш аз қадамҳои хостгорон остонаи хона ҳамвор шуда буд. Ҳоло ҳама рӯй тофтаанд. Чӣ, шумо духтаратонро ба касе надода, дар таги саратон болин карда хуспиданиед? О, духтарбача бо одобу иффаташ азиз аст. Пеш-пешаш камтар рафта, тараддуди ҷуфт кардани сарашро бинед, вагарна ба ҳолатон маймунҳо мегирянд.

Келинаш Розияхон, ки таънаю маломатро гӯш меандохт, як сухан кӯтоҳ, олам гулистон гуфта, эрод нагирифта бошад ҳам, нигоҳи имдодталабонаашро ба рӯи шавҳараш Вафоако дӯхта буд.

Вафоако каме дандон хоида, сукут варзида буд. Китфҳои хурди дарҳамкашидаи ӯ аз ғазаб меларзиданд, чашмони хурд-хурди мешиаш оташ гирифта, лабони хурди дамидааш пиррос мепариданд. Ӯ бо тамоми вуҷудаш гӯё ба калобаи асаб мубаддал гашта буд, ки алҳол намедонист чӣ навъ нӯги он калобаро дарёфт кунаду фикрашро бе дағдаға баён намояд.

—Модар, ташвиши шумо бесабаб не, албатта. Мефаҳмам, духтар ба балоғат расидааст, ба таъхир андохтани нияти хайр хубӣ надорад. Аммо шумо ҳам бояд фаҳмед, миёни орзую ҳаваси Азизаро шикаста монем, пас пушаймонӣ суд надорад. Талабгори духтарамон беҳисоб. Шумо осуда шавед, бори дигар бо ӯ худам гапзанон карда мегирам,—гуфта Вафоако ин дафъа.

Рӯзу моҳҳо пайи ҳам мегузаштанд. Аз сафар ба сафар роҳакӣ шудани Азизахон ба одати муқаррарӣ табдил ёфта буд. Кадом рӯз аз сафари навбатии дур баргашта буд, ки модараш Розияхон фурсат ёфта, бо духтараш таҳдон мулоқот кард.

—Духтарам, дирӯз аз хонадони Ҷӯрабой—сардори саллоҳхона хостгорҳо омада буданд. Фарзандашон Носирҷон ҷавони хушқадду қомат, ёфту тофташро ҳам кам не мегӯянд. Дар идораи андоз ходими масъул шуда кор мекардааст. Як даҳон розигиат, тӯйро ҷунбонданамон мумкин.

—Намешавад, Ҷӯрабойако султони дуздон, писараш Носир бошад бангӣ, чӣ шумо маро ба коми оташ партофтаниед? Дигар кас қаҳт зад, ё ки хостгорони дигар умедашонро канда, аз остонаамон рӯй тофтаанд?—шӯрид Азизахон.

—Ба ҳар тори мӯят сад гирифтор, духтарам. Афсӯс, ки рӯйхуш намедиҳӣ. Медонам, ба дигар кас дил мондаӣ, аммо мувофиқат намекунад. Сабабгораш худат, меҳр мондагӣ одам баъзан гузашт кунад зарар надорад. Охир, дари умедро сахт намепӯшанд. Ту, ҷони ширин, духтари мегаштагии ӯро дар муҳориба маъюб карда партофтанат кам буд, ки худи Оқилро ҳам кӯфта шармсор намудаӣ?!

—Ҳамин тавр. Аммо аз худаш гузашт, камтар пешхезӣ кунад буд. Давои қурут оби ҷӯш гуфтаанд,—Азиза аз ин ёдбудҳо ба танг меомад вале гуфтугузорро бо модар идома медод.

—Аҷаб не бо Оқил баъзан рӯ ба рӯ меоӣ, пас мадоро кунӣ бад набудагист. Охир, ту ӯро ҳанӯз дӯст медорӣ, худаш ҳам ҷавони бад не. Муҳаббат гуфтагиашон хамири тайёр не, ки ба рафида гирию шаппос ба танӯри зиндагӣ часпонӣ. Духтарам, беҳуда нагуфтаанд, ки «то ҷон наканӣ, ҷонона куҷост».

—Ӯ дар воҳӯриҳо аз ман рӯй гардонад, илоҷам чист? Ба таги пояш афтода, тавалло карданам мондааст. Сарамро аз танам ҷудо кунанд ҳам, ба чунин пасткашӣ намеравам, модар. Хишт кайҳост, ки аз қолиб кӯчидааст!

Баъди ин мулоқот бо модар Азизахон чанде маъюс гашт. Канораҷӯии дӯстон, танҳоӣ, кибру ғурури нозарурат дар дилаш ташвиш меангехт. Ҳамчун ҷинси латиф ояндаашро пеши назар оварда, изтироб мекашидагӣ шуд. Овони ҷавонӣ чун дарёи шӯх даргузар аст. Оё ин дарёро боздошта мешавад. На?—аз дил гузаронд.

Дарки танҳоӣ ӯро водор намуд, ки кам-кам феълу хӯяшро нарм карда, бо шариконаш ба тӯю маъракаҳо равад, ба дили одамон роҳ ёбад...

Он шабнишинӣ Азиза ба рӯ ниқоби хашму ғазаб кашида буд, ҳатто арӯсу домодро ба муносибати ақди никоҳ табрик накард. Дар гарданаш нишони тиллоии чемпионӣ ҳамоил бошад ҳам, шаъни худро таги по шуда мешуморид. Устодаш Убайдулло магарам аз ҳолати ночори ӯ воқиф гашт, ки дар даст қадаҳи май омаду ба паҳлӯи Азизахони оташгирифта нишаст.

—Азизахон, чаро хомӯшед, ба давраю дугонаҳоятон таваҷҷӯҳе надоред? Шумо охир чемпиони ҷаҳонед, ба ҷои хушнуд будан, ғамгинед, худаш чӣ гап?—гуфт устод ба шогирд назари суол афканда.

Азиза бесухан қадаҳи пури майро то қатраи охирин нӯшид. Аз неъматҳои сари миз намаке начашида, боз қадаҳашро аз арақ пур карду ба устодаш хитоб намуд:

—Ҳӯш, устод, гӯшам ба шумо, ба гумонам бори дигар маро бо унвони чемпионӣ муборакбод карданӣ ҳастед? Марҳамат, лекин ман ин ному нишонҳоро ба сарам мезанам, дар сурате ки толеам бад аст?! Оқил хуб кард, ки домони Муҳибаашро сахт дошта буд. Мани волаву шайдои варзиш ба кӣ ҳам даркорам?!

Убайдуллои мураббӣ маҷоли ҳарфзанӣ надошт. Азизаи қобилро ҳоло ӯ на ҳамчун гӯштингири бемислу монанд, балки дар симои духтари бокираи аз муҳаббаташ нокомгашта аз нав кашф мекард. Ӯ мутаассир аз ин воқеаи нобаҳангом ҳарфе нагуфта, майи қадаҳашро нӯшиду такрор ба худаш аз арақи шиша рехт ва сипас ба Азиза рӯ овард:

—Духтарам мешавӣ, Азизахон, гир, аломатро менишонад, ман дардатро ба хубӣ сарфаҳм меравам. Ду ишқро ба як дил ғунҷонда намешавад. Мотам нагир, дар кӯчаи ту ҳам ид хоҳад шуд Ҳоло...

—Устод, кифоя, ман аз ин сафсаттаҳо кайҳост, ки то гардан сер шудаам. Илтимос маро танҳо гузоред, алъон ҳеҷ касро тоқати дидан ва шунидан надорам,—гуфту боз ба қадаҳи май даст дароз кард Азиза.

Як поси шаб Азизаи масту мадҳушро дугонаҳояш навъе ба хонааш расониданд. Акои Вафо, ки дер боз дар дамгаҳи дарвоза роҳи духтарашро мепоид, аз ҳолати ноҳинҷори Азиза дар ҳузури дугонаҳояш изо кашид. Замин намекафид, ки ба қаъраш дарояд. Бо узру маъзури зиёде мӯйсафед Азизаро ба китфаш бардошта, дарвозаро аз дарун баст.

—Духтарам, ба ту чӣ шуд? Чаро бо майнӯшҳо даромехтӣ, охир, ин кори духтарон не, одобро бояд нигоҳ дошт,—гуфт насиҳатомезона падар.

Ба варзиш гаравида, сиёҳбахт гаштанам магар аз рӯи одобу инсоф аст? Не-е, дадаҷон, шумо ба ҳамааш сабабгор, ҳоло наҳ заданатон беҳуда аст. Ҳақ бар ҷониби бибиҷонам, ки аз азал рафтору кирдорамро хуш накарда буданд. Гӯштингириро кӣ ба духтарҳо мондааст? Чӣ, ба мо ҳунару касби дигар қаҳт зада буд магар?—Азиза бо ҳаяҷони ботинӣ ба суханони падар эътибор надода, худро бадар зад.

Кампири Мавлуда бо дидаи пуробу оғӯши ларзон ӯро дар даҳлези хонаи калон мепоид. Чун набера худро ба оғӯши пиразан андохт, сиришки ҳар ду шашқатор рехт, аз шиддати гиряи бесадо гӯё дару деворҳои хона ба ларзиш омаданд.

—Духтараки ҷонам, мағзи бодомам, ман аз сар то нохуни поям бароят садқаю балогардон. Тоқати доғу фиғонат надорам, баррекам, айби ту нест, ки чун мардина рафтор дорӣ, назокату иффати духтариатро аз худат дур кардӣ. Ба ин ҳама писари ман, падарат—Вафо ва модарат Розияхон гунаҳкоранд. Оқибат худат ҳам иштибоҳатро фаҳмидӣ. Худоро шукр, минбаъд дари иқболат кушода, ҷавонҳои ман-ман мегуфтагӣ ба ҳуснат ошиқу шайдо мешаванд...

Садои гиряолуди Азиза аранге боз баланд шуда бошад ҳам, ӯ пайкари беҳолашро ба китфи фарсудаи бибикалонаш гузошта, на чун таэквондочии ғолиб, балки ҳамчун духтари орзую ҳавасдор ва мунису меҳрубони ҳама нафаси озод мекашид.

Дарёфти сухан—кори фавқулодда

Зи беҳтар сухан нест поядатар,
В-аз ӯ хуштару дилфизоядатар.

(Асадии Тӯсӣ)

Баъзе ҳикояҳои нависандаи ӯзбек Шойим Бӯтаевро хонда будам. Ҳис мекардам, ки қисме аз қаҳрамонҳои он ҳикоёт тоҷикон ё тоҷикзабононанд, зеро адиб зимни муколамаҳо гуфтугузори эшонро айнан тоҷикӣ меоварад. Ва маънии онҳо, албатта, бо ӯзбекӣ шарҳи худро меёфтанд. Аз ҷилои ҷумлаҳои тоҷикӣ, бешубҳа, чашмам нур мегирифт ва дар қалб нисбати ин адиби ӯзбек, ки гоҳ-гоҳ тоҷикона ҷумла мепардохт, таваҷҷӯҳе бедор мегашт.

Рӯзе аз дӯстам Шоқаҳҳор Салимов фаҳмидам, ки Шойим Бӯтаев зодаи Истаравшани бостон аст ва маълумоти олиро дар шаҳри Хуҷанд гирифта.

Бо шунидани Хуҷанд, ки ман низ дар ин шаҳр хондаам, дилам гармтар тапид. Дар ҷустуҷӯи нависанда ба коргоҳаш рафтам. Маълум шуд, ки пасу пеш дар як донишгоҳ, ҳатто як факулта таҳсил кардаем.

Рӯзгори донишандӯзӣ пеши назарамон як лаҳза зинда шуд. Ёд овардем аз устодоне, ки қисме аллакай дар қайди ҳаёт нестанд, устодоне, ки як замон дили пури мову садҳо чун мо шогирдони адабиётдӯст буданд, ва ҳоло...кам мондаанд.

Аз оғози солҳои 80-уми асри сипаришуда вай ба майдони адабиёт дилпурона қадам ниҳод. Ҳикоя ва қиссаҳои ҷолиб навишт. Дар таълифи роман низ қалам санҷид. То андозае бахти эҷодӣ дар ҳама намудҳои наср ба вай даст доду комёб гашт.

Адиби комёб ва муваффақ кист?

Албатта, он нависандае, ки хонанда дорад. Китоб баровардан, китобҳои сершумор навиштан низ комёбӣ аст. Вале, муҳимаш комгории воқеии адиб дар хонандаи худро доштани вай зоҳир мешудааст.

Шойим Бӯтаев аз зумраи адибонест, ки хонанда доранд. Хонандаҳои ӯ сершуморанд.

Мунаққиди ӯзбек Абдуғафур Расулов дар таҳлили осори Шойим Бӯтаев чунин нигоштааст: «Шойим Бӯтаев яке аз чеҳраҳои дурахшони насри имрӯз аст...Нависанда олами воқеиро мавриди тадқиқи бадеӣ қарор медиҳад. Ва ба рӯи мо, хонандагон, дари дунёи нав ба нав кушода мешавад. Насиме, ки аз ин олам мевазад, гуворост. Туғёни эҳсосот, манзараҳои сеҳрноки хаёлот моро мафтун месозад. Эҳсоси наҷиб дар қалбамон бедор мешавад. Дунёҳои нав пеши назарамон ба ҷилва меояд».

Китобҳои Шойим Бӯтаев кайҳо даст ба даст шуда ва дилҳоро тасхир кардаанд. Вақте ки «Сарҳисоби дунё», «Акнун ҳамааш дигархелтар», «Бозии шамол», «Моҳи гирдаш марзгирифта» ва «Ҳаёт» барин китобҳояш аз ҷониби нашриёҳои гуногун ба табъ расиданд, хонанда онҳоро чун нони нав аз танӯр канда бо дасту дили гарм истиқбол кард.

Нон ва китоб бо ҳам муносибате доранд. Мафҳумҳои муқаддасанд. Вале нон агар дер истад, шах мешавад. Шояд мазааш ҳам гурезад, лекин китоб кӯҳна шудан надоштааст. (Албатта ин ҷо китоби хуб дар назар аст), агарчи ҷилдҳояш фасурда мешаванд.

Хушбахт аст нависандае, ки он чи вай офарид, ба эҳтиёҷи маънавии хонанда созгор ояд, ӯро қонеъ созад, мафтун намояд, ба маърифаташ афзояд ва ниҳоят, вай худро дар худ кашф кунад, хештанро шиносад ва оламро. Ва одамони ин оламро, ки ҳар яке дар навбати худ як оламанд, олами пурасрор ва нотакрор.

Қиссаҳои нависандаи борикбин Шойим Бӯтаев аз қабили «Бозии шамол», «Аробаи кӯҳна», «Манзиле дар гардиш» ва «Одамони аз Шӯро монда», ки нақди адабӣ ба ҳар яке баҳои сазовор додааст, бо мазмуни тоза, хати сюжети ҷолиб ва архитектоника таваҷҷӯҳангезанд. Муколамаҳо таъсирнок, тасвирот хотирангез, баёни низоъ ва конфликтҳои ҷиддию ҳаётӣ мароқангез ва боварбахш.

Ҷиҳати тарбиявию тематикии аксарияти ин қиссаҳо низ қобили қайд аст ва хонанда пай мебарад, ки чӣ тавр нависанда аз асар то асар зина ба зина боло рафта, маҳорат ва ҳунари нигорандагии худро такмил додааст.

Аз сӯҳбат бо адиб пай бурдам, ки ба адабиёти классикӣ ва эҷодиёти классикон бештар мӯътақид аст. Оре, ин адабиёт, яъне адабиёти ниёгон сарвати бебаҳои сухан аст. Ҳар суханвари асил инро аниқ дарк намуда. Ва низ идрок намуда, ки ҳунари нависандагӣ, қабл аз ҳама, дар шинохтани сухан аст.

Суханшиносон чун гавҳариён ба қадри гавҳар, ба қадри сухан мерасидаанд. Онро азиз медоштаанд. Кам мегуфтаанд, вале ба маънӣ, нишонрас, ба ҷо ва ба мавқеъ мегуфтаанд.

Шойим Бӯтаев аз ин хотир ба мӯъҷаз гуфтан ва бамағз навиштан ҷидду ҷаҳд дорад. Боз таваҷҷӯҳ намоем ба баҳои мунаққид Абдуғафур Расулов, ки чунин қаламӣ кардааст: «Ҷумлаҳо кӯтоҳ. Суханҳо таъсирнок. Баъзан ҳарфҳо такрор мешаванд. Вале он такрор такрори малеҳ аст».

Бале, такрори малеҳ низ хоси адибони нозукбаёни классикӣ буд. Классиконро дӯст доштан, аз адабиёти ҳазорсолаамон илҳом гирифтан, ба сухангустарии онҳо майл намудан ин як ҳолати табиист. Вале, бо вуҷуди ин, тавфиқ ва комгорӣ танҳо ба суханваре даст медиҳад, ки бо тақлид не, балки бо ҷустуҷӯи дақиқ, бо эҷодкорона осори гаронмояи абармардони майдони суханро азбар сохтан чизе меофаранд.

Суханкобӣ кори аз ҳама машаққатнок ба аҳли қалам аст. Бале, дарёфти сухан кори душвор ва фавқулодда. Танҳо баъди бардошт ба ин гуна азоб, фикрҳо ба дарёфти сухан ва образҳои нав, тасвирҳои ҷаззоб, ишораҳои нишонрас муяссар шудан мумкин будааст. Баробари ин истеъдод низ лозим аст. Вагарна меҳнати шахси камистеъдод аксар зоеъ биравад. Бардошт, меҳнат, иродат, истеъдод ва саъйи комиле, ки Шойим Бӯтаев дошт, то имрӯз самара бахшид. Ва ҳоло мебахшад. Нафосати бадеии осори ӯ дилро ром сохта ва рӯҳро менавозад.

Сухан ин ҷо дар атрофи нависанда давр зад. Ва умуман ҳунари нависандагӣ. Вале нависандагон низ, тавре, ки аз қиссаи «Манзиле дар гардиш»-и Шойим Бӯтаев эҳсос мешавад, ҳар гуна будаанд.

Дар қиссаи номбурда образи нависандаи машҳур Усмон Акрам офарида шудааст. Вай тағои Ёрибек ном ҷавоне, ки баъди хатми донишкада муддате дар мактаби деҳ омӯзгорӣ кардааст. Вале шавқи афзун ба нависанда шудан ӯро ба пойтахт овардааст. Падару модари Ёрибек розӣ набуданд, ки ӯ аз деҳ равад дар шаҳр мусофирӣ ихтиёр намояд. Хусусан модар бештар розӣ набуд. Вале чун мебинад, ки азми писараш қатъист «хуб, мегӯяд ноилоҷ, тағоят дар Тошканд. Ӯ ки ҳаст аз ту дилпур шуданам мумкин».

Вале Акрам Усмони нависанда кӣ будани худ, чӣ сифатҳои инсонӣ доштани худро аз дақиқаҳои аввал ба Ёрибек, ки бо сад умед дари ӯро кушода буд, нишон дод.

Бигӯед, деҳотиёни ба шаҳромада, ки зиёӣ шудаву мавқеъ ёфта, симои инсонии худро гум намудаанд, магар каманд?

Дили Ёрибек сард, модараш хушк, аз ин хел «нависандагӣ» ҳам дилхунук даргоҳи тағоро тарк кард. Вале ӯ он чӣ аз Акрам Усмон надид, аз шахси тамоман бегонае дид, ки онҳо тасодуфан ба ҳам воҳӯрданд. Номи вай Тошқувват аст. Ин одам ҳарчанд худ нав аз маҳбас ба озодӣ баромадааст, Ёрибекро аз нигоҳи моддӣ ва ҳам маънавӣ дастгирӣ менамояд.

Қиссаи мазкур персонажҳои зиёде дорад: Саид Мавлавӣ, Отаҷон, Мӯсо, Назокат, Болабек, Оқбош, Асад ва ғайраҳо. Вале аксари ин зотҳо ба гурӯҳи ҷиноие алоқа доранд, ки сардори он Ёшиузоқ ном шахс аст. Даста ба тиҷорати нашъа машғул мебошад ва аъзоёни он ба хонае, ки воқеъ дар гардишгоҳ аст, ғун омадаанд.

Тошқувват бошад, беихтиёр ба ин даста ҳамроҳ шуда, дар ҳаёт раҳгум задааст. Ва ниҳоят, ӯ хатогии худро фаҳмида, аз тӯдаи ҷинояткор худро ба канор мекашад.

Ёрибек ва Тошқувват, ки дар ҳамон хона иҷора менишастанд, ба роз ва асрори манзили воқеъ дар гардиш ва сурату сирати алоқамандони он аз наздик ошно шуда, бисёр чизҳоро барои худ кашф менамоянд.

Бидуни ихтиёр боз тағои Ёрибек—нависандаи машҳур Акрам Усмон пеши назар меояд. Нависандае, ки асарҳои фаровон навишта, одамият ва инсонгариро сутуда, вале худ аз одамгарӣ дур мондааст.

Шойим Бӯтаевро дар Ҷумҳурии бародари Тоҷикистон ҳам алоқамандони адабиёт хуб мешиносанд. «Диёри модар» ном китобаш дар Душанбешаҳр ба табъ расидааст. Шойим Бӯтаев бо як қатор адибони тоҷик, аз ҷумла бо Абдулҳамиди Самад ва Меҳмон Бахтӣ дӯстӣ ва робитаи мустаҳками эҷодӣ дорад. Ғайр аз тоҷикӣ боз ба забонҳои русӣ ва англисӣ қисме аз асарҳои нависанда тарҷума ва чоп шудаанд.

Шунавандагони барномаҳои адабии садои ҷумҳурӣ хоссатан аз истеъмои «Темурмалик» ном асари театрикунондашудадааш бештар ба ваҷд омадаанд. Чанде пеш студияи «Ӯзбектелефилм» филми ду қисматае бо номи «Боғ» офарид, ки муаллифи сенарияи он Шойим Бӯтаев аст. Ин филм баҳои баланд гирифт ва ба тамошобинон манзур гашт. Шойим Бӯтаев, ки дар асарҳояш оҳангҳои ҳамдилӣ ва ҳамбастагӣ танин доранд, бо ордени «Дӯстлик» мукофотонида шудааст.

Муҳаммадҷон ШОДӢ.

Неъматҳои шифобахши табиат

Ҷигда (Санҷид)

Ҷигда хуру ҷиккас кун,
Саҳар хезу ликкас кун.
(Аз халқ)

Ин меваест, ки «пӯсташ сурхранг, гӯшташ ордак ва донакаш ба тарзи донаки хурмост» (луғати Айнӣ) ва имрӯз дар байни халқ бештар дар шакли «ҷигда» маъмул, гарчи дар адабиёт бештар «санҷид» навиштаанд.

Дарахти ҷигдаро дар баъзе ҷойҳо чун «девори иҳота» дар атрофи заминҳо мешинонанд, чунки хорҳои шоху танаи (ҷавони) ин дарахт ба гузаштани молу одам монеъ мешавад. Аммо солҳои қаҳтӣ, ки орду ғалла камёфт буд, дар деҳот мардум онро ба ҷои нон низ истеъмол кардаанд. Ҳамчунин, онро хушконида, мағзи сафеди ордмонандашро ҷудо карда нон пухтаанд, ё бо хамир омехта нон намудани одамон ҳам маълум аст.

Дар таркиби ҷигда то 40-60 фоиз қанд, 11 фоиз сафеда мавҷуд, ки ба организм ниҳоят зарур аст. Ба ғайр аз ин, ҷигда равған ва дигар хел моддаҳои шифобахш дорад. Ба ин нисбат ҳангоми дарунравии кӯдакон баъзе духтурони корозмуда ба модарон мефармоянд, ки ба тифлашон санҷид ҷӯшонда диҳанд. Намакҳои калий ва фосфор, витаминҳои B1, B2, PP, E, ки дар таркиби мағзи ин мева мавҷуд ба дигар бемориҳо низ шифо мебахшанд.

Ҷигдаро дар об ҷӯшонида (ё мисли чой дам карда) истеъмол намудан барои рафъи исҳол (дарунравӣ), шамолхӯрии роҳҳои нафаскашӣ давои хубест, вай барои беҳтар намудани кори меъдаю рӯдаҳо низ тавсия мешавад.

Тарзи тайёр кардани шарбати онро мутахассисон ин тавр маслиҳат додаанд:

Ба 1,5 л. об 50 гр. (ё андак бештар) санҷид андохта каме меҷӯшонанд, баъди ширгарм шудани он (ё баъди 1 соат) онро аз дока гузаронида мегиранд. Истеъмолаш—ба миқдори 2 қошуқӣ, рӯзе 2-4 бор, баъди таом.

Ба нисбати сервитамин будани ин мева дар тибби муосир ҷигдаро чун шифобахшандаи касалиҳои камхунӣ, ҳангоми суст камол ёфтани бадани кӯдак, чун ривоҷдиҳанда дар ҳолати хушкидани пӯсти бадан низ тавсия мекунанд. Истеъмоли ҷигда барои ба эътидол овардани таносуби обу намак дар организм, зиёд намудани қобилияти тафаккур низ фоида мерасонад.

Солҳои пеш, махсусан дар қишлоқҳо, ҷигда аз меваҳои лазиз дар сари дастархон буд. Кӯдакон кисаҳоро пур карда ба мактаб, чаронидани чорво мерафтанд. Шояд яке аз сабабҳои кам ба дорую дармони духтур муроҷиат намудан ҳам дар ҳамин бошад. Алҳол аз боиси шифобахшӣ (ва бисёр набудани ин мева) мутахассисон тавсия медиҳанд, ки аз санҷид компот тайёр карда (мисли чой) истеъмол намоянд. Бояд гуфт, ки гули ҷигда, баробари бӯи хуш доштан, ба бисёр касалиҳо, аз ҷумла, ба дарди меъдаю рӯдаҳо (агар онро ҷӯшонда хӯранд) даво мебахшад.

Дар деҳоти кишвари мо ноҷигда, ҷигдаи қандак ва хасак бештар мерӯяд. Ҳамаи он хосияти шифобахшӣ дорад. Азбаски дарахти мазкур «беор» аст, ҳам аз тухм ва ҳам аз қаламчаи шохаи нарти он ниҳол ба вуҷуд овардан ва онро ҳатто дар заминҳои шӯрхок ҳам шинонда ҳосил ба даст овардан мумкин аст. Бариловa барои сокинони деҳот ба одамони заминдор гӯшрас бояд кард, ки дарахти ҷигда заминро низ фарбеҳ мекунад.

Ҳозиркунандаи чоп М.РАҲГУЗАР.

Пункти тиббӣ

БУХОРО. (Мухбири ӮзА И.САФАРОВ). Дар қишлоқи Миришкори ноҳияи Қоракӯл пункти замонавии тиббии деҳот кушода шуд. Дар он 10 нафар корманди баландмалакаи тиббӣ кор мекунанд. Ин гуна пункти нави тиббӣ дар айни вақт дар қишлоқи Гулистони ноҳияи Олот низ ба кор сар кард. Ҳарду муассисаи тиббиро дирексияи якҷояи «Оролбуй»-и ба бунёд овардааст.

Мувофиқи барномаи «Саломатлик-2» таъмири 201 пункти тиббии вилоят дар назар дошта шудааст, ки 121-тои он аллакай пурра таъмир гардид.

Овози тоҷик

МУАССИСЛАР:
Ӯзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ӯзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.
Тожик тилида нашр этилади.

Сармуҳаррир
Шерпӯлод ВАКИЛОВ

Рӯзнома ҳафтае ду маротиба: рӯзҳои чоршанбе ва шанбе чоп мешавад.

Рӯзнома дар компутерхонаи идора чинда, саҳифабандӣ шуд.

Ҳаҷми насри бадеӣ, очерку мақола аз 5 саҳифаи чопи дуинтервалӣ ва шеър аз 50 мисраъ зиёд бошад, идора қабул намекунад. Рӯзнома ба мактубҳои интишорнашуда ҷавоб намегардонад.

Рӯзнома дар Кумитаи давлатии матбуоти Ӯзбекистон номнавис гардидааст.
Тартиби номнависшуда № 16. Г -141
Адади нашр 1100. 1 2 3 4 5

Ҳисоби сурати мо дар бонк:
Х/С 20212000800101767001,
МФО 00423. Шӯъбаи Меҳнати ЖСБ дар шаҳри Тошканд.

Муҳаррири навбатдор: **М. ОТАХОНЗОДА.**
Мусаҳҳеҳ: М. ДОДОБОЕВА.
Саҳифабанд: Х. Тӯхтаева.

Нишонии мо:
700047 ш.Тошканд, кӯчаи Матбуотчилар, 32.
Телефонҳо: қабулгоҳ (тел./факс): 133 - 82 - 83;
шӯъбаи мактубҳо ва корҳои оммавӣ 136 - 57 - 28.
E-mail: ovozi@billur.net
ovozi@list.ru

Индекси обуна 170.
Матбааи табъу нашри Ширкати саҳҳомии «Шарқ».
Нишонии корхона: кӯчаи Буюк Турон, хонаи 41.